Punjabi Kavita

Allah Yar Khan Jogi

View in Gurbani Akhar

View in Shahmukhi Unicode

- Home
-
- Punjabi Poetry
  Guru Nanak Dev Ji
  Guru Angad Dev Ji
  Guru Amar Das Ji
  Guru Ram Das Ji
  Guru Arjan Dev Ji
  Guru Gobind Singh Ji
  Bhai Gurdas Ji
  Lala Dhani Ram Chatrik
  Babu Firoz Din Sharaf
  Professor Puran Singh
  Charan Singh Shaheed
  Najabat
  Pir Muhammad
  Qadir Yaar
  Shah Muhammad
  Matak Rai
  Bihari
  Sant Rein
  Budh Singh
  Anant Prakash Udasin
  Bhai Vir Singh
  Dr Diwan Singh Kalepani
  Gurmukh Singh Musafir
  Vidhata Singh Teer
  Hira Singh Dard
  Professor Mohan Singh
  Avtar Singh Azad
  Babu Rajab Ali
  Ustad Daman
  Shareef Kunjahi
  Habib Jalib
  Pal Singh Arif
  Shiv Kumar Batalvi
  Faiz Ahmed Faiz
  Karamjit Singh Gathwala
  Punjabi Vaaran
  Punjabi Ghazlan
  Punjabi Kafian
  Punjabi Baran Maahe
  Punjabi Lok Kaav
-
- Sufi Poetry
  Baba Sheikh Farid
  Shah Hussain
  Sultan Bahu
  Baba Bulleh Shah
  Ali Haider Multani
  Sachal Sarmast
  Hashim Shah
  Khwaja Ghulam Farid
  Shah Sharaf
  Fard Faqir
  Mian Muhammad Bakhsh
  Maulvi Ghulam Rasool Alampuri
  Miran Shah Jalandhari
  Sain Maula Shah
  Karam Ali Shah
  Shah Habib
  Shah Murad
  Sant Wali Ram
  Pir Ghulam Jilani
  Bakhat Ghulam
  Khushi
-
- Urdu Poetry

- Urdu Poetry
  Allah Yar Khan Jogi
  Dr Muhammad Iqbal
  Faiz Ahmed Faiz
  Nazeer Akbarabadi
  Firaq Gorakhpuri
  Majaz Lakhnavi
  IbneInsha
  Majrooh Sultanpuri
  Sahir Ludhianvi
  Ahmed Faraz
  Mir Taqi Mir
  Bahadur Shah Zafar
  Mirza Ghalib
  Akbar Allahabadi
  Seemab Akbarabadi
  Qateel Shifai
  Habib Jalib
  Krishan Betab
  Khwaja Ghulam Farid
-
- Hindi Poetry
  Amir Khusro
  Bhagat Namdev Ji
  Bhagat Kabir Ji
  Bhagat Ravidas Ji
  Bhagat Surdas Ji
  Sant Meera Bai
  Rahim
  Raskhan
  Guru Teg Bahadur Ji
  Giridhar Kavirai
  Ram Prasad Bismil
  Mahadevi Verma
  Harivansh Rai Bachchan
  Dushyant Kumar
  Gopal Das Neeraj
-
- Translations
  Mahatama Buddha
  Sant Jai Dev
  Sarmad
  Hazrat Shams Tabrez
  Bu Ali Shah Qalandar
  Sultan Bahu
  Rabindranath Tagore
  Subramanya Bharathi
  Rasool Hamzatov
  Nazim Hikmet

Shaheedan-e-Wafa Allah Yar Khan Jogi

1

ਜਿਸ ਦਮ ਅਨੰਦਪੁਰ ਮੇਂ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਕੀਮ ਥੇ ।
ਹਮਗਾਹ ਘਰ ਕੇ ਲੋਗ ਥੇ ਔਰ ਕੁਛ ਨਦੀਮ ਥੇ ।
ਚਾਰੋਂ ਤਰਫ਼ ਸੇ ਕਿਲੇ ਕੋ ਘੇਰੇ ਗ਼ਨੀਮ ਥੇ ।
ਟੋਟੇ ਸੇ ਰਿਜ਼ਕ ਕੇ ਦਿਲ-ਏ-ਸਿੰਘਾਂ ਦੋ-ਨੀਮ ਥੇ ।
ਪਯਾਸੇ ਥੇ ਔਰ ਭੂਖ ਕੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਕਮਾਲ ਥੀ ।
ਥੀ ਮੁਖ਼ਤਸਰ ਸੀ ਫ਼ੌਜ ਸੋ ਵੁਹ ਭੀ ਨਿਢਾਲ ਥੀ ।

(ਨਦੀਮ=ਸਾਥੀ, ਗ਼ਨੀਮ=ਦੁਸ਼ਮਣ, ਦੋ-ਨੀਮ=
ਦੋ ਟੋਟੇ)

2

ਆਦਾ ਕੀ ਫ਼ੌਜ ਕੇ ਨ ਸ਼ੁਮਾਰ-ਓ-ਹਿਸਾਬ ਥੇ ।

ਸਰਦਾਰ-ਏ-ਫ਼ੌਜ ਏਕ ਨਹੀਂ ਦੋ ਨਵਾਬ ਥੇ ।

ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਬਿਸਤ-ਚੰਦ ਯਿਹ ਸਬ ਸ਼ੈਖ਼-ਓ-ਸ਼ਾਬ ਥੇ ।
ਸਿੱਖੋਂ ਕੀ ਆਰਜ਼ੂ ਥੀ ਕਿ ਲੜ ਕਰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਂ ।
ਸਤਗੁਰ ਯਿਹ ਸੋਚਤੇ ਥੇ ਨ ਜ਼ਾਇਅ ਮੁਰੀਦ ਹੋਂ ।

(ਬਿਸਤ-ਚੰਦ=ਵੀਹ ਗੁਣਾ, ਸ਼ੈਖ਼-ਓ-ਸ਼ਾਬ=
ਬੁੱਢੇ ਅਤੇ ਜਵਾਨ)

3

ਬੋਲੇ ਕਿ ਅਪਨੀ ਫ਼ੌਜ ਨਿਹਾਯਤ ਹੈ ਮੁਖ਼ਤਸਰ ।
ਘੇਰੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ਹਮ ਕੋ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਹੀ ਅਹਲ-ਏ-ਸ਼ਰ ।
ਛੋੜੇਂਗੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਦੁਸ਼ਮਨ ਕੇ ਰਹਮ ਪਰ ।
ਉਸ ਮੇਂ ਭੀ ਅਪਨੀ ਇੱਜ਼ਤ-ਓ-ਅਜ਼ਮਤ ਕਾ ਹੈ ਖ਼ਤਰ ।
ਚਿੜੀਯੋਂ ਕੋ ਆਜ ਭੀ ਮੈਂ ਲੜਾ ਦੂੰਗਾ ਬਾਜ਼ ਸੇ ।
ਕੁਛ ਫ਼ਾਯਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮਗਰ ਤਰਕ-ਓ-ਤਾਜ਼ ਸੇ ।

(ਸ਼ਰ=ਸ਼ਰਾਰਤੀ, ਅਜ਼ਮਤ=ਵਡਿਆਈ)

4

ਦੁਨੀਯਾ ਕੇ ਲੋਗ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪਾਗਲ ਜੁਨੂਨ ਸੇ ।
ਹਮ ਮੁਸਲਿਹੇ-ਜਹਾਂ ਹੈਂ, ਗ਼ਰਜ਼ ਹਮ ਕੋ ਦੂਨ ਸੇ ।
ਕਯਾ ਫ਼ਾਯਦਾ ਹੈ ਹਿੰਦੂ-ਓ-ਮੁਸਲਿਮ ਕੇ ਖ਼ੂਨ ਸੇ ।
ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਇਜਤਿਨਾਬ ਹੀ ਕਾਰ-ਏ-ਜ਼ਬੂਨ ਸੇ ।
ਇਤਨੇ ਮੇਂ ਇਤਲਾਅ ਹੁਈ, ਕਾਸਿਦ ਇਕ ਆਯਾ ਹੈ ।
ਸਰਹਿੰਦ ਕੇ ਨਵਾਬ ਕਾ ਪੈਗ਼ਾਮ ਲਾਯਾ ਹੈ ।

(ਮੁਸਲਿਹੇ-ਜਹਾਂ=ਸੰਸਾਰ-ਸੁਧਾਰਕ, ਦੂਨ=ਨੀਚ
ਇਜਤਿਨਾਬ=ਬਚਣਾ, ਕਾਰ-ਏ-ਜ਼ਬੂਨ=ਨੀਚ ਕੰਮ)

5

ਫ਼ਰਮਾਏ ਸਤਗੁਰੂ, ਇਸੇ ਲਾਓ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ।
ਯਿਹ ਪਾ ਕੇ ਹੁਕਮ ਤੁਰਤ ਗਯਾ ਉਠ ਕੇ ਏਕ ਦਾਸ ।
ਲਾਯਾ ਸਫ਼ੀਰ ਜਿਸ ਪਿ ਥਾ ਛਾਯਾ ਹੁਆ ਹਿਰਾਸ ।

ਦੀਵਾਨ ਖਾਲਸੋਂ ਕਾ ਜੋ ਦੇਖਾ ਗਯਾ ਹਵਾਸ ।
ਸਤਗੁਰ ਨੇ ਦੇ ਕੇ ਹੌਸਲਾ ਪੂਛਾ ਯਿਹ ਪਯਾਰ ਸੇ ।
ਪੈਗ਼ਾਮ ਕਯਾ ਤੂ ਲਾਯਾ ਹੈ ਫ਼ੌਜ-ਏ-ਸ਼ਰਾਰ ਸੇ ।

(ਸਫ਼ੀਰ=ਏਲਚੀ,ਰਾਜਦੂਤ, ਹਿਰਾਸ=ਡਰ)

6

ਕਹਨੇ ਲਗਾ ਹੁਜ਼ੂਰ ਕਾ ਰੁਤਬਾ ਬੁਲੰਦ ਹੋ ।
ਨਾਨਕ ਕੀ ਸ਼ਾਨ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਮੇਂ ਦੁਚੰਦ ਹੋ ।
ਹਾਦੀ ਹੋ ਇਕ ਜ਼ਮਾਨੇ ਕੇ ਤੁਮ ਦਰਦਮੰਦ ਹੋ ।
ਕੀਜੇ ਮੁਆਫ਼ ਬਾਤ ਅਗਰ ਨ ਪਸੰਦ ਹੋ ।
ਭੇਜਾ ਹੈ ਮੁਝ ਕੋ ਨਾਜ਼ਿਮ-ਏ-ਸਰਹਿੰਦ ਨੇ ਯਹਾਂ ।
ਫਰਮਾਨ-ਏ-ਸ਼ਾਹ-ਏ-ਦਿੱਲੀ ਕੇ ਪਾਬੰਦ ਨੇ ਯਹਾਂ ।

(ਦੁਚੰਦ=ਦੁੱਗਣੀ, ਹਾਦੀ=ਮੱਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ)

7

ਇਸ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਹਮ ਕੋ ਨਹੀਂ ਬੈਰ ਆਪ ਸੇ ।
ਰਖਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਕਦ ਹਰਮ-ਓ-ਦੈਰ ਆਪ ਸੇ ।

ਪਾਤੇ ਹੈਂ ਸਬ ਬਸ਼ਰ ਸਬਕ ਖ਼ੈਰ ਆਪ ਸੇ ।
ਅਪਨੇ ਬਵਜਹਿ ਤਮਅ ਹੂਏ ਗ਼ੈਰ ਆਪ ਸੇ ।
ਦੀਨ-ਓ-ਧਰਮ ਛੋੜ ਕੇ ਅੰਧੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਕੁਛ ।
ਨਾਜ਼ਿਲ ਪਹਾੜ ਪਰ ਸੇ ਦਰਿੰਦੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਕੁਛ ।

(ਕਦ=ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਹਰਮ-ਓ-ਦੈਰ=ਮੰਦਿਰ
ਮਸਜਿਦ, ਬਸ਼ਰ=ਮਨੁੱਖ, ਤਮਅ=ਲੋਭ,
ਨਾਜ਼ਿਲ=ਉਭਰਨਾ, ਦਰਿੰਦੇ=ਖ਼ੂੰਖ਼ਾਰ ਜਾਨਵਰ)

8

ਛੋੜੋ ਅਨੰਦਪੁਰ ਯਿਹ ਸ਼ਾਹੀ ਮਕਾਮ ਹੈ ।
ਮਖ਼ਦੂਸ ਇਸ ਜਗਹ ਪਿ ਤੁਮ੍ਹਾਰਾ ਕਯਾਮ ਹੈ ।
ਫ਼ੌਜੋਂ ਸੇ ਔਰ ਕਲਓਂ ਸੇ ਕਯਾ ਤੁਮ ਕੋ ਕਾਮ ਹੈ ।
ਲੜਨਾ ਹੀ ਜਬ ਨਹੀਂ ਤੋ ਯਿਹ ਕਯੋਂ ਧੂਮ ਧਾਮ ਹੈ ।
ਹੈ ਖ਼ੈਰ ਇਸੀ ਮੇਂ ਅਪਨੇ ਕਹੇ ਪਰ ਅਮਲ ਕਰੋ ।

ਬੇਸੂਦ ਹਮਦਮੋਂ ਕੋ ਨ ਨਜ਼ਰ-ਏ-ਅਜਲ ਕਰੋ ।

(ਮਖ਼ਦੂਸ=ਖ਼ਤਰੇ ਵਾਲਾ, ਬੇਸੂਦ=ਬੇਫ਼ਾਇਦਾ,
ਹਮਦਮ=ਸਾਥੀ, ਨਜ਼ਰ-ਏ-ਅਜਲ=ਮੌਤ ਦੀ
ਭੇਟਾ)

9

ਦੁਨੀਯਾ ਕੇ ਹਮ ਤੋ, ਦੀਨ ਕੇ ਤੁਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੋ ।
ਆਤਾ ਨਹੀਂ ਯਕੀਂ ਤੁਮ੍ਹੇਂ ਦੁਨੀਯਾ ਕੀ ਚਾਹ ਹੋ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਪਾਸ ਕਿਸ ਲੀਯੇ ਫ਼ੌਜ-ਓ-ਸਿਪਾਹ ਹੋ ।
ਨਾਨਕ ਕੇ ਜਾਨਸ਼ੀਨ ਕੋ ਕਯੋਂ ਹੁੱਬ-ਏ-ਜਾਹ ਹੋ ।
ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੇ ਕੇ ਯਹਾਂ ਸੇ ਸਿਧਾਰੀਏ ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਫ਼ਤਹ ਕਾ ਨਾਅਰਾ ਪੁਕਾਰੀਏ ।

(ਹੁੱਬ-ਏ-ਜਾਹ=ਰੁਤਬੇ ਦਾ ਪਿਆਰ)

10

ਪੈਗ਼ਾਮ ਸੁਨ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ।
ਪੈਦਾ ਤਬੀਅਤੋਂ ਮੇਂ ਮਗਰ ਜੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ।
ਦਰ-ਪਏ ਨਿਕਾਲਨੇ ਕੇ ਸਿਤਮ-ਕੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ।
ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਹਮ ਤੋ ਬੋਲੇਂਗੇ ਰੂਪੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ।
ਲਲਕਾਰੇ ਫ਼ੌਜ ਸੇ ਕਿ ਕਿਲੇ ਸੇ ਨਿਕਲ ਚਲੋ ।
ਦੁਸ਼ਮਨ ਸੇ ਹੋਸ਼ਯਾਰ ਰਹੋ ਔਰ ਸੰਭਲ ਚਲੋ ।

(ਸਿਤਮ-ਕੋਸ਼=ਜ਼ਾਲਮ, ਰੂਪੋਸ਼=ਲੁਕਣਾ)

11

ਬੇਵਜਹ ਹਮ ਤੋ ਖ਼ੁਦ ਨਹੀਂ ਚਾਹਤੇ ਕਿ ਜੰਗ ਹੋ ।
ਉਸ ਸੇ ਲੜੇਂਗੇ, ਲੜਨੇ ਕੀ ਜਿਸ ਕੋ ਉਮੰਗ ਹੋ ।
ਠੋਕਰ ਸੇ ਫੇਂਕ ਦੇਂਗੇ ਜੋ ਰਸਤੇ ਮੇਂ ਸੰਗ ਹੋ ।
ਸਰ ਇਸ ਕਾ ਕਾਟ ਲੇਂਗੇ, ਕਹਾ ਜਿਸ ਨੇ ਤੰਗ ਹੋ ।
ਖ਼ੂੰਰੇਜ਼ੀ ਵਰਨਾ ਖ਼ਲਕ ਕੀ ਕਬ ਹਮ ਕੋ ਭਾਤੀ ਹੈ ।
ਸ਼ੇਰੋਂ ਕੀ ਫ਼ੌਜ ਕਹ ਦੇ ਤੂ ਕਾਸਿਦ ਕਿ ਜਾਤੀ ਹੈ ।

12

ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਕਿ ਪਾਏ ਗਦਾ ਲੰਗ ਭੀ ਨਹੀਂ ।

ਅਪਨੇ ਲੀਏ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਜ਼ਮੀਂ ਤੰਗ ਭੀ ਨਹੀਂ ।
ਲੋਗੋਂ ਸੇ ਹਮ ਕੋ ਆਰਜ਼ੂ-ਏ-ਜੰਗ ਭੀ ਨਹੀਂ ।
ਵਰਨਾ ਕੋਈ ਦਲੇਰੀ ਮੇਂ ਪਾਸੰਗ ਭੀ ਨਹੀਂ ।
ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਗਏ ਤੋ ਲੜਾਈ ਦਿਖਾਏਂਗੇ ।
ਫਿਰ ਤੇਗ-ਏ-ਖ਼ਾਲਸਾ ਕੀ ਸਫ਼ਾਈ ਦਿਖਾਏਂਗੇ ।

(ਗਦਾ=ਫ਼ਕੀਰੀ, ਲੰਗ=ਲੰਗੜਾ, ਪਾਸੰਗ=ਪਾਸਕੂ)

13

ਦੇਖਾ ਅੱਦੂ ਨੇ ਕਿਲਾ ਮਿਲੇਗਾ ਨ ਜ਼ੋਰ ਸੇ ।
ਬਿਫਰੇਂਗੇ ਸ਼ੇਰ ਔਰ ਸ਼ਗਾਲੋਂ ਕੇ ਸ਼ੋਰ ਸੇ ।
ਬੀਂਕਾ ਨਾ ਬਾਲ ਹੋਗਾ ਸੁਲੇਮਾਂ ਕਾ ਮੋਰ ਸੇ ।
ਵਾਕਿਫ਼ ਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਿਲ-ਏ-ਆਦਾ ਕੇ ਚੋਰ ਸੇ ।
ਮਿਲ ਕਰ ਦੁਆ ਕਰੇਂਗੇ ਯਿਹ ਵਅਦੇ ਕੇ ਰੰਗ ਮੇਂ ।
ਸਮਝੇਂਗੇ ਹਮ ਭੀ ਕਯਾ ਹੁਆ ਮੈਦਾਨ-ਏ-ਜੰਗ ਮੇਂ ।

(ਸ਼ਗਾਲੋਂ=ਗਿੱਦੜ, ਮੋਰ=ਕੀੜੀ)

14

ਤਾਰੋਂ ਕੀ ਛਾਓਂ ਕਿਲੇ ਸੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਵਾਂ ਹੂਏ ।
ਕਸ ਕੇ ਕਮਰ ਸਵਾਰ ਥੇ ਸਾਰੇ ਜਵਾਂ ਹੂਏ ।
ਆਗੇ ਲੀਏ ਨਿਸ਼ਾਂ ਕਈ ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਯਿਆਂ ਹੂਏ ।
ਕੁਛ ਪੀਛੇ ਜਾਂ-ਨਿਸਾਰ ਗੁਰੂ ਦਰਮਿਯਾਂ ਹੂਏ ।
ਚਾਰੋਂ ਪਿਸਰ ਹੁਜ਼ੂਰ ਕੇ ਹਮਰਹ ਸਵਾਰ ਥੇ ।
ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਔਰ ਫ਼ਤਹ, ਅਜੀਤ ਔਰ ਜੁਝਾਰ ਥੇ ।

(ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਯਿਆਂ=ਗੁੱਸੇ ਵਾਲੇ ਸ਼ੇਰ, ਪਿਸਰ=ਪੁੱਤਰ)

15

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਮਾਏਂ ਸਾਥ ਥੀਂ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਮਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ।
ਥੀ ਹਮਰਕਾਬ ਸ਼ੇਰਨੀ ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਯਿਆਂ ਕੇ ਸਾਥ ।
ਗ਼ਰਜ਼ੇ ਕਿ ਕੂਚ ਕਰ ਦੀਯਾ ਕੁਲ ਖ਼ਾਨਦਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ।
ਕਯਾ ਬਾਵਫ਼ਾ ਮੁਰੀਦ ਥੇ ਪੀਰ-ਏ-ਜ਼ਮਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਜਹਾਂ ਪਿ ਅਪਨਾ ਪਸੀਨਾ ਗਿਰਾਤੇ ਥੇ ।
ਸਿੰਘ ਉਸ ਜਗਹ ਪਿ ਅਪਨਾ ਲਹੂ ਤਕ ਬਹਾਤੇ ਥੇ ।

16

ਦੇਖਾ ਫ਼ਰਸ ਪਿ ਜਿਸ ਘੜੀ ਆਲੀ-ਜਨਾਬ ਕੋ ।
ਪਾਬੋਸੀਓਂ ਕੀ ਪੜ ਗਈ ਹਰ ਸ਼ੈਖ਼-ਓ-ਸ਼ਾਬ ਕੋ ।
ਕਦਮੋਂ ਕੋ ਚੂਮਤਾ ਥਾ ਕੋਈ ਸਿਖ ਰਕਾਬ ਕੋ ।
ਘੇਰਾ ਹੁਆ ਸਿਤਾਰੋਂ ਨੇ ਥਾ ਮਾਹਿਤਾਬ ਕੋ ।
ਜਲਵਾ ਜੋ ਥਾ ਫ਼ਲਕ ਪਿ ਵਹੀ ਥਾ ਜਹਾਨ ਪਰ ।
ਪਹੁੰਚੀ ਹੁਈ ਥੀ ਰਨ ਕੀ ਜ਼ਮੀਂ ਆਸਮਾਨ ਪਰ ।

(ਫ਼ਰਸ=ਘੋੜਾ, ਪਾਬੋਸੀਓਂ=ਪੈਰ ਚੁੰਮਣਾ, ਸ਼ੈਖ਼=
ਬੁੱਢਾ, ਸ਼ਾਬ=ਜਵਾਨ, ਮਾਹਿਤਾਬ=ਚੰਨ, ਫ਼ਲਕ=
ਅਸਮਾਨ)

17

ਹੋਨੇ ਕੋ ਅਨਕਰੀਬ ਸਹਰ ਕਾ ਜ਼ੁਹੂਰ ਥਾ ।
ਸਬ ਮਿਟ ਚੁਕੇ ਥੇ, ਸੁਬਹ ਕੇ ਤਾਰੇ ਪਿ ਨੂਰ ਥਾ ।
ਪਾਤਾਲ ਕਰ ਚੁਕਾ ਸ਼ਹ-ਏ-ਮਸ਼ਰਿਕ ਅਬੂਰ ਥਾ ।
ਥੋੜ੍ਹਾ ਮਕਾਮ ਉਫ਼ਕ ਸੇ ਖ਼ੁਰਸ਼ੇਦ ਦੂਰ ਥਾ ।

ਫੀਕਾ ਫ਼ਲਕ ਕਾ ਚਾਂਦ ਥਾ ਨਾਨਕ ਕੇ ਚਾਂਦ ਸੇ ।
ਚਿਹਰੇ ਉੜੇ ਹੂਏ ਥੇ ਸਿਤਾਰੇ ਥੇ ਮਾਂਦ ਸੇ ।

(ਜ਼ੁਹੂਰ=ਪ੍ਰਗਟਾਅ, ਸ਼ਹ-ਏ-ਮਸ਼ਰਿਕ=ਪੂਰਬ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ, ਅਬੂਰ=ਪਾਰ, ਉਫ਼ਕ=ਦੁਮੇਲ, ਖ਼ੁਰਸ਼ੇਦ=ਸੂਰਜ)

18

ਮਸ਼ਰਿਕ ਕੀ ਸਿਮਤ ਇਤਨੇ ਮੇਂ ਪੌ ਫੂਟਨੇ ਲਗੀ ।
ਮਹਤਾਬੀ ਰੁਖ਼ ਪਿ ਚਾਂਦ ਕੇ ਫਿਰ ਛੂਟਨੇ ਲਗੀ ।
ਜੌਜ਼ਾ ਕੇ ਸਾਥ ਕੋਸ-ਏ-ਫ਼ਲਕ ਟੂਟਨੇ ਲਗੀ ।
ਲੁਤਫ਼-ਏ-ਨਸੀਮ ਖ਼ਲਕ-ਏ-ਖ਼ੁਦਾ ਲੂਟਨੇ ਲਗੀ ।
ਉਤਰਾ ਹੁਆ ਅਰੂਸ-ਏ-ਫ਼ਲਕ ਕਾ ਸਿੰਘਾਰ ਥਾ ।
ਗੁਮ ਕਹਕਸ਼ਾਂ ਕੇ ਸੀਨੇ ਸੇ ਨੌ-ਲੱਖਾ ਹਾਰ ਥਾ ।

(ਸਿਮਤ=ਤਰਫ਼, ਜੌਜ਼ਾ=ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਤੀਜਾ ਬੁਰਜ, ਕੋਸ-ਏ-ਫ਼ਲਕ=ਅਕਾਸ਼ ਦੀ ਕਮਾਣ, ਲੁਤਫ਼-ਏ-ਨਸੀਮ=ਸਵੇਰ ਦੀ ਹਵਾ ਦਾ ਅਨੰਦ, ਖ਼ਲਕ= ਲੋਕ, ਅਰੂਸ=ਵਹੁਟੀ, ਕਹਕਸ਼ਾਂ=ਅਕਾਸ਼-ਗੰਗਾ)

19

ਜ਼ੁਹਰਾ ਕੀ ਤਾਂਕ ਝਾਂਕ ਥੀ ਬੰਦ ਆਸਮਾਨ ਸੇ ।
ਗ਼ਾਇਬ ਥਾ ਮੁਸ਼ਤਰੀ ਭੀ ਫ਼ਲਕ ਕੀ ਦੁਕਾਨ ਸੇ ।
ਝੂਮਰ ਭੀ ਉੜ ਚੁਕਾ ਥਾ ਸੁਰੱਯਾ ਕੇ ਕਾਨ ਸੇ ।
ਬੜ੍ਹਨੇ ਲਗੀ ਸਹਰ ਕੀ ਸਪੇਦੀ ਭੀ ਸ਼ਾਨ ਸੇ ।
ਲੇਕਰ ਕਿਰਨ ਕਾ ਤਾਜ ਥਾ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਨੇ ਕੋ ।
ਮਸ਼ਰਿਕ ਸੇ ਚਸ਼ਮਾ ਨੂਰ ਕਾ ਥਾ ਉਬਲਨੇ ਕੋ ।

(ਜ਼ੁਹਰਾ, ਮੁਸ਼ਤਰੀ=ਗ੍ਰਹਿਆ ਜਾਂ ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਸੁਰੱਯਾ=ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਛੇ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਤਾਰੇ, ਝੁਮਕਾ, ਸਪੇਦੀ=ਚਿਟਿਆਈ, ਮਸ਼ਰਿਕ=ਪੂਰਬ)

20

ਸਤਿਗੁਰ ਅਬ ਆਨ ਪਹੁੰਚੇ ਥੇ ਸਿਰਸਾ ਨਦੀ ਕੇ ਪਾਸ ।
ਥੇ ਚਾਹਤੇ ਬੁਝਾਏਂ ਬਾਰਹ ਪਹਰ ਕੀ ਪਯਾਸ ।
ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਔਰ ਬਦਲ ਕੇ ਨਯਾ ਲਿਬਾਸ ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪੇਂ ਔਰ ਕਰੇਂ ਸਪਾਸ ।
ਜਪੁਜੀ ਕਾ ਜਾਪ ਇਸ ਘੜੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਥਾ ।
ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਗਰੰਥ ਔਰ ਬੜ੍ਹਾਨਾ ਸੁਰੂਰ ਥਾ ।

(ਸਪਾਸ=ਸ਼ੁਕਰ)

21

ਥਾ ਸਰ ਪਿ ਵਕਤ ਆ ਗਯਾ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਕਾ ।
ਸਾਜ਼ੋਂ ਕੀ ਜ਼ੇਰ-ਓ-ਬੁਮ ਕਾ, ਚੜ੍ਹਾਓ ਉਤਾਰ ਕਾ ।
ਮਨਸ਼ਾ ਥਾ ਕਲਗ਼ੀਧਰ ਕੇ ਦਿਲ-ਏ-ਬੇਕਰਾਰ ਕਾ ।
ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਤੋ ਕਰ ਲੇਂ ਭਜਨ ਕਿਰਦਗਾਰ ਕਾ ।
ਜਬ ਮਹਿਵ-ਏ-ਬੰਦਗੀ ਹੂਏ ਨਾਨਕ ਕੇ ਜਾਨਸ਼ੀਨ ।
ਆ ਟੂਟੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪਿ ਅਚਾਨਕ ਕਈ ਲਈਨ ।

(ਜ਼ੇਰ-ਓ-ਬੁਮ=ਉਤਾਰ-ਚੜ੍ਹਾਅ, ਕਿਰਦਗਾਰ= ਸਿਰਜਨਹਾਰ, ਮਹਿਵ=ਲੀਨ,ਲਈਨ=ਲਾਨ੍ਹਤੀ)

22

ਬਦਬਖ਼ਤੋਂ ਨੇ ਜੋ ਵਅਦਾ ਕੀਯਾ ਥਾ ਬਿਸਰ ਗਏ ।
ਨਾਮਰਦ ਕੌਲ ਕਰਕੇ ਜ਼ਬਾਂ ਸੇ ਮੁਕਰ ਗਏ ।
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸ਼ੇਰ ਭੀ ਫ਼ੌਰਨ ਬਿਫਰ ਗਏ ।
ਤਲਵਾਰੋਂ ਸੂਤ ਸੂਤ ਕੇ ਰਨ ਮੇਂ ਉਤਰ ਗਏ ।
ਮੈਦਾਂ ਕੋ ਏਕ ਆਨ ਮੇਂ ਚੌਰੰਗ ਕਰ ਦੀਯਾ ।
ਰੁਸਤਮ ਭੀ ਆਯਾ ਸਾਮਨੇ ਤੋ ਦੰਗ ਕਰ ਦੀਯਾ ।

23

ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਗਿਰਦ ਸੀਨੋਂ ਕੀ ਦੀਵਾਰ ਖੇਂਚ ਲੀ ।
ਸੌ ਬਾਰ ਗਿਰ ਗਈ ਤੋ ਸੌ ਬਾਰ ਖੇਂਚ ਲੀ ।
ਖ਼ੰਜਰ ਉਦੂ ਕਾ ਦੇਖ ਕੇ ਤਲਵਾਰ ਖੇਂਚ ਲੀ ।
ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੂਏ ਤੋ ਲੱਜ਼ਤ-ਏ-ਸੋਫ਼ਾਰ ਖੇਂਚ ਲੀ ।
ਯਾਦ-ਏ-ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮੇਂ ਗੁਰ ਭੀ ਜਮੇ ਰਹੇ ।
ਚਰਕੇ ਹਜ਼ਾਰ ਖਾ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਥਮੇ ਰਹੇ ।

(ਉਦੂ=ਵੈਰੀ, ਸੋਫ਼ਾਰ=ਤੀਰ ਦਾ ਮੂੰਹ)

24

ਹਰਚੰਦ ਟੂਟ ਟੂਟ ਕੇ ਗਿਰਤੇ ਰਹੇ ਲਈਂ ।
ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਏਕ ਇੰਚ ਭੀ ਛੋੜੀ ਨਹੀਂ ਜ਼ਮੀਂ ।
ਲੰਗਰ ਕਿਸੀ ਸੇ ਸ਼ੇਰੋਂ ਕਾ ਮਿਲਤਾ ਭੀ ਹੈ ਕਹੀਂ ।
ਬੇਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ, ਕਭੀ ਹਾਂ ਹਾਂ, ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ।
ਮਸ਼ਰੂਫ਼ ਯਾਦ-ਏ-ਹਕ ਮੇਂ ਗੁਰੂ ਬੇਦਰੇਗ ਥੇ ।
ਕਯੋਂ ਮੌਤ ਸੇ ਲਰਜ਼ਤੇ ਵੁਹ ਫ਼ਰਜ਼ੰਦ-ਏ-ਤੇਗ ਥੇ ।

(ਲਈ=ਲਾਨ੍ਹਤੀ, ਮਸ਼ਰੂਫ਼=ਲੀਨ, ਬੇਦਰੇਗ=
ਬਿਨਾ ਸੰਕੋਚ, ਫ਼ਰਜ਼ੰਦ=ਪੁੱਤਰ)

25

ਬੇਮਿਸਲ-ਓ-ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਤੂ ਸਤਿਗੁਰ ਹਮਾਰਾ ਹੈ ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਦ ਤਿਰਾ ਹੀ ਸਹਾਰਾ ਹੈ ।
ਹੋ ਕਾਸ਼ ਸਬ ਕੋ ਤੁਝ ਕੋ ਖ਼ੁਦਾ ਜਿਤਨਾ ਪਯਾਰਾ ਹੈ ।
ਤੇਗੋਂ ਕੇ ਸਾਯੇ ਮੇਂ ਕਹਾਂ ਦਾਤਾ ਬਿਸਾਰਾ ਹੈ ।
ਤੌਹੀਦ ਪਰ ਫ਼ਿਦਾ ਥਾ ਤੂ ਆਲੀ-ਮਕਾਮ ਥਾ ।
ਤੀਰੋਂ ਕੇ ਮੀਂਹ ਮੇਂ ਯਾਦ-ਏ-ਖ਼ੁਦਾ ਤੇਰਾ ਕਾਮ ਥਾ ।

(ਬੇਨਜ਼ੀਰ=ਜਿਸ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤੌਹੀਦ=
ਅਦਵੈਤ, ਫ਼ਿਦਾ=ਕੁਰਬਾਨ, ਆਲੀ-ਮਕਾਮ=ਉੱਚੀ ਥਾਂ)

26

ਯਾਦ-ਏ-ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਾ ਸਬ ਕੋ ਸਬਕ ਦੀਯਾ ।
ਖ਼ੰਜਰ ਕੀ ਧਾਰ ਪਰ ਭੀ ਵਰਕ ਦਰ ਵਰਕ ਦੀਯਾ ।
ਕਰਕੇ ਅਮਲ ਸਿਖਾਯਾ ਜੋ ਮਜ਼ਮੂੰ ਅਦਕ ਦੀਯਾ ।
ਫਿਰ ਜ਼ਾਲਿਮੋਂ ਸੇ ਛੀਨ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਹਕ ਦੀਯਾ ।
ਰੁਤਬੇ ਸੇ ਮਾਰਫ਼ਤ ਕੇ ਹਮ ਆਜ ਗਿਰ ਗਏ ।
ਸੁਹਬਤ ਸੇ ਬੁਤ-ਪ੍ਰਸਤੋਂ ਕੀ ਤਕਦੀਰ ਫਿਰ ਗਏ ।

(ਅਦਕ=ਔਖਾ, ਮਾਰਫ਼ਤ=ਗਿਆਨ)

27

ਫ਼ਾਰਿਗ ਇਬਾਦਤੋਂ ਸੇ ਗ਼ਰਜ਼ ਕਿ ਹੂਏ ਗੁਰੂ ।

ਪੂਛਾ ਯਿਹ ਸ਼ਹਜ਼ਾਦ ਸ ਕਯ ਗ਼ੁਲ ਹ ਚਾਰ-ਸੂ ।
ਫ਼ਰਮਾਏ ਹਾਥ ਬਾਂਧ ਕੇ ਚਾਰੋਂ ਹੀ ਨੇਕ-ਖ਼ੂ ।
ਸਬ ਵਾਕਿਯਾ ਬਯਾਂ ਕੀਯਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਰੂਬਰੂ ।
ਸੁਨਤੇ ਹੀ ਜਿਸ ਕੋ ਆਪ ਕੇ ਤੇਵਰ ਬਦਲ ਗਏ ।
ਗੱਦੀ ਸੇ ਉਤਰੇ, ਤੇਗ਼ ਉਠਾਈ, ਸੰਭਲ ਗਏ ।

(ਚਾਰ-ਸੂ=ਚਾਰੋਂ ਪਾਸੇ,ਨੇਕ-ਖ਼ੂ=ਚੰਗੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ)

28

ਅਸਲਿਹ ਸਜਾਏ, ਕਲਗ਼ੀ ਲਗਾਈ, ਤਬਰ ਲੀਯਾ ।
ਤੀਰੋਂ ਸੇ ਖ਼ੂਬ ਠੋਂਸ ਕੇ ਤਰਕਸ਼ ਕੋ ਭਰ ਲੀਯਾ ।
ਘੋੜਾ ਮੰਗਾ, ਰਕਾਬ ਮੇਂ ਜਬ ਪਾਉਂ ਧਰ ਲੀਯਾ ।

ਕਾਬੂ ਅਨਾਂ ਕੋ ਥਾਮ ਕੇ ਇਕ ਦੇਵ ਕਰ ਲੀਯਾ ।
ਸਿੰਘੋਂ ਮੇਂ ਜਬ ਰਵਾਂ ਹੁਆ ਗੁਰ ਕਾ ਸਮੰਦ ਥਾ ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਫ਼ਤਹ ਕਾ ਨਾਰਾ ਬਲੰਦ ਥਾ ।

(ਤਬਰ=ਕੁਹਾੜੇ ਵਰਗਾ ਹਥਿਆਰ, ਅਨਾਂ=
ਵਾਗ, ਸਮੰਦ=ਘੋੜਾ)

29

ਹਾਂ ਸਾਕੀਯਾ ਕਿਧਰ ਹੈ, ਸ਼ਰਾਬ-ਏ-ਕੁਹਨ ਪਿਲਾ ।
ਕਹਤਾ ਹੈ ਤੁਝ ਸੇ ਜੋਗੀ ਸ਼ੀਰੀਂ-ਸੁਖ਼ਨ ਪਿਲਾ ।
ਸ਼ੇ'ਰੋਂ ਕੋ ਸ਼ੇ'ਰੀ ਪਿਲਾ, ਸ਼ਮਪੀਯਨ ਪਿਲਾ ।
ਪਾਉ ਆਧ ਪਾਉ ਹੇਚ ਹੈ ਦੋ ਵਾਰ ਮਨ ਪਿਲਾ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਤਾਕਿ ਰਨ ਮੇਂ ਲੜਾਈ ਦਿਖਾ ਸਕੂੰ ।
ਮੈਂ ਭੀ ਰਕਾਬ ਥਾਮ ਕੇ ਮੈਦਾਂ ਮੇਂ ਜਾ ਸਕੂੰ ।

(ਕੁਹਨ=ਪੁਰਾਣੀ, ਸ਼ੇ'ਰੀ, ਸ਼ਮਪੀਯਨ=ਸ਼ਰਾਬ
ਦੇ ਨਾਂ, ਹੇਚ=ਤੁੱਛ, ਮਨ=ਮੈਨੂੰ)

30

ਵੁਹ ਦੇਖੋ ਰਨ ਮੇਂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦੁਰ ਕਾ ਲਾਲ ਹੈ ।
ਵੁਹ ਦੇਖੋ ਰਨ ਮੇਂ ਸਰਵਰ-ਏ-ਫ਼ੌਜ-ਏ-ਅਕਾਲ ਹੈ ।
ਤਲਵਾਰ ਦਸਤ-ਏ-ਰਾਸਤ ਮੇਂ ਹੈ, ਚਪ ਮੇਂ ਢਾਲ ਹੈ ।
ਸੂਰਜ ਕੇ ਸਰ ਪਿ ਬਦਰ ਭੀ ਹੈ ਔਰ ਹਿਲਾਲ ਹੈ ।
ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਜਬ ਹਿਲਾਈ ਤੋ ਬਿਜਲੀ ਚਮਕ ਗਈ ।
ਦਹਿਸ਼ਤ ਸੇ ਸਾਰੀ ਫ਼ੌਜ ਉਦੂ ਕੀ ਦਬਕ ਗਈ ।

(ਸਰਵਰ=ਸਰਦਾਰ, ਦਸਤ-ਏ-ਰਾਸਤ=ਸੱਜਾ ਹੱਥ,
ਚਪ=ਖੱਬਾ, ਬਦਰ=ਪੂਰਾ ਚੰਨ, ਹਿਲਾਲ=ਨਵਾਂ ਚੰਨ)

31

ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਦੇਖ ਕਰ ਪੜ ਗਈ ਦੁਸ਼ਮਨ ਮੇਂ ਖਲਬਲੀ ।
ਨਾਜ਼ਿਮ ਕੋ ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ ਥਾ, ਰਾਜੋਂ ਕੋ ਬੇਕਲੀ ।
ਕਹਤੇ ਥੇ ਇਨ ਕੀ ਜਬ ਕਭੀ ਤਲਵਾਰ ਹੈ ਚਲੀ ।
ਸਰ ਲੇ ਕੇ ਫਿਰ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਕੇ ਹੀ ਹੈ ਬਲਾ ਟਲੀ ।

ਜਾਨੋਂ ਕੀ ਖ਼ੈਰ ਚਾਹਤੇ ਹੋ, ਮਿਲ ਕੇ ਘੇਰ ਲੋ ।
ਕਿਸਮਤ ਚਲੀ ਹੈ ਸਾਥ ਸੇ ਫਿਰ ਇਸ ਕੋ ਫੇਰ ਲੋ ।

(ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ=ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ, ਬੇਕਲੀ=ਬੇਚੈਨੀ)

32

ਸੁਨ ਕਰ ਯਿਹ ਬਾਤ ਟੂਟ ਪੜੇ ਅਹਿਲ-ਏ-ਕੀਂ ।
ਹਮਲਾ ਕੀਯਾ ਵੁਹ ਸਖ਼ਤ ਕਿ ਥੱਰਾ ਗਈ ਜ਼ਮੀਂ ।
ਹੋ ਜਾਤਾ ਜ਼ੇਰ ਇਸ ਘੜੀ ਰੁਸਤਮ ਭੀ ਬਿਲਯਕੀਂ ।
ਨਰਗਾ ਮੇਂ ਆ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਘਬਰਾਏ ਤਕ ਨਹੀਂ ।
ਇਕ ਢਾਲ ਪਿ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਕੇ ਰੋਕੇ ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਰ ।
ਤਲਵਾਰ ਜਬ ਉਠਾਈ ਤੋ ਭਾਗੇ ਕਤਾਰਵਾਰ ।

(ਅਹਿਲ-ਏ-ਕੀਂ=ਸਾੜੇ ਨਾਲ ਭਰੇ ਲੋਕ,
ਬਿਲਯਕੀਂ=ਯਕੀਨਨ, ਨਰਗਾ=ਝਾਂਸਾ)

33

ਕਹਨੇ ਲਗੇ ਗੁਰੂ ਤੋ ਜਿਆਲੇ ਬਲਾ ਕੇ ਹੈਂ ।
ਸਬ ਦਾਓ ਘਾਤ ਯਾਦ ਇਨ੍ਹੇਂ ਫ਼ਨ-ਏ-ਦਗ਼ਾ ਕੇ ਹੈਂ ।
ਗੱਦੀ ਪਿ ਸੁਲ੍ਹ-ਕੁਲ ਹੈਂ ਤੋ ਰਨ ਮੇਂ ਲੜਾਕੇ ਹੈਂ ।
ਬੜ੍ਹ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੋਂ ਸੇ ਬੰਦੇ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਹੈਂ ।
ਹਮ ਤੋ ਸਮਝ ਰਹੇ ਥੇ, ਪਕੜ ਲੇਂਗੇ ਆਨ ਮੇਂ ।
ਸਾਬਿਤ ਹੂਏ ਯਿਹ ਸ਼ੇਰ ਮਗਰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਮੇਂ ।

34

ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ ਰਾਜਪੂਤੋਂ ਕੇ ਛੱਕੇ ਛੁੜਾ ਦੀਏ ।
ਮੁਗ਼ਲੋਂ ਕੇ ਵਲਵਲੇ ਭੀ ਜੋ ਥੇ ਸਬ ਮਿਟਾ ਦੀਏ ।
ਦੁਸ਼ਮਨ ਕੋ ਅਪਨੀ ਤੇਗ਼ ਕੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾ ਦੀਏ ।
ਕੁਸ਼ਤੋਂ ਕੇ ਏਕ ਆਨ ਮੇਂ ਪੁਸ਼ਤੇ ਲਗਾ ਦੀਏ ।
ਰਾਜਾ ਜੋ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਯੇ ਥੇ ਬਾਹਰ ਪਹਾੜ ਸੇ ।
ਪਛਤਾ ਰਹੇ ਥੇ ਜੀ ਮੇਂ ਗੁਰੂ ਕੀ ਲਤਾੜ ਸੇ ।

(ਕੁਸ਼ਤੋਂ ਕੇ ਪੁਸ਼ਤੇ=ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਢੇਰ)

35

ਦੇਖਾ ਜੂੰਹੀ ਹੁਜ਼ੂਰ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਸਿਮਟ ਗਏ ।
ਬੜ੍ਹਨੇ ਕੀ ਜਗਹ ਖ਼ੌਫ਼ ਸੇ ਨਾਮਰਦ ਹਟ ਗਏ ।
ਘੋੜੇ ਕੋ ਏੜ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਰਨ ਮੇਂ ਡਟ ਗਏ ।
ਫ਼ਰਮਾਏ ਬੁਜ਼ਦਿਲੋਂ ਸੇ ਕਿ ਤੁਮ ਕਯੋਂ ਪਲਟ ਗਏ ।
ਅਬ ਆਓ ਰਨ ਮੇਂ ਜੰਗ ਕੇ ਅਰਮਾਂ ਨਿਕਾਲ ਲੋ ।
ਤੁਮ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹੋ, ਵਾਰ ਹਮਾਰਾ ਸੰਭਾਲ ਲੋ ।

36

ਆਯੇ ਹੋ ਤੁਮ ਪਹਾੜ ਸੇ ਮੈਦਾਨ-ਏ-ਜੰਗ ਮੇਂ ।
ਬੱਟਾ ਲਗਾ ਕੇ ਜਾਤੇ ਹੋ ਕਯੋਂ ਨਾਮ-ਓ-ਨੰਗ ਮੇਂ ।
ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ ਤੁਮ ਕੋ ਨਾਜ਼ ਹੈ ਤੀਰ-ਓ-ਤੁਫ਼ੰਗ ਮੇਂ ।
ਹੁਸ਼ਯਾਰ ਸ਼ਹਸਵਾਰ ਹੋ ਮਾਹਿਰ ਖ਼ਦੰਗ ਮੇਂ ।
ਦਸ ਬਾਰਹ ਤੁਮ ਮੇਂ ਰਾਜੇ ਹੈਂ ਦੋ ਇਕ ਨਵਾਬ ਹੈਂ ।
ਫਿਰ ਹਮ ਸੇ ਜੰਗ ਕਰਨੇ ਮੇਂ ਕਯੋਂ ਇਜਤਿਨਾਬ ਹੈਂ ।

(ਨਾਮ-ਓ-ਨੰਗ=ਇੱਜ਼ਤ, ਖ਼ਦੰਗ=ਤੀਰ,ਇਜਤਿਨਾਬ=
ਪਰਹੇਜ਼)

37

ਦੇਖੋਂ ਤੋ ਆਜ ਹਮ ਭੀ ਤੁਮ੍ਹਾਰੀ ਬਹਾਦਰੀ ।
ਵੁਹ ਖੁੱਕਰੀ ਕੀ ਕਾਟ ਪਟੇ ਕੀ ਹੁਨਰਵਰੀ ।
ਹਮ ਨੇ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਹਮਲੇ ਕੋ ਰੋਕਾ ਥਾ ਸਰਸਰੀ ।

ਅਬ ਅਪਨਾ ਵਾਰ ਰਕਨਾ ਸਬ ਮਿਲ ਕ ਲਸ਼ਕਰੀ ।
ਹਮ ਕੋ ਬਫ਼ਜ਼ਲ-ਏ-ਈਜ਼ਦੀ ਤਨਹਾ ਨ ਜਾਨਨਾ ।
ਕਸਰਤ ਪਿ ਐਂਠ ਐਂਠ ਕੇ ਸੀਨਾ ਨ ਤਾਨਨਾ ।

(ਬਫ਼ਜ਼ਲ-ਏ-ਈਜ਼ਦੀ=ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ,
ਤਨਹਾ=ਇਕੱਲਾ)

38

ਯਿਹ ਕਹਕੇ ਉਨ ਪੇ ਟੂਟ ਪੜੇ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ।
ਇਸ ਸਫ਼ ਕੋ ਕਾਟਤੇ ਕਭੀ ਉਸ ਪਰੇ ਕੋ ਕਾਹ ।
ਜਮਤੀ ਨ ਥੀ ਹੁਜ਼ੂਰ ਕੀ ਤਲਵਾਰ ਪਰ ਨਿਗਾਹ ।
ਤੇਗ਼-ਏ-ਗੁਰੂ ਪਿ ਹੋਤਾ ਥਾ ਬਿਜਲੀ ਕਾ ਸ਼ਾਇਬਾਹ ।
ਇਕ ਹਮਲੇ ਮੇਂ ਥਾ ਫ਼ੌਜ ਕਾ ਤਖ਼ਤਾ ਉਲਟ ਗਯਾ ।
ਗੁਰ ਕੀ ਹਵਾ-ਏ-ਤੇਗ਼ ਸੇ ਬਾਦਲ ਥਾ ਛਟ ਗਯਾ ।

(ਸਫ਼, ਪਰੇ=ਕਤਾਰ, ਕਾਹ=ਘਾਹ, ਸ਼ਾਇਬਾਹ=ਸ਼ੱਕ)

39

ਜੋ ਬਚ ਗਏ ਵੁਹ ਭਾਗ ਗਏ ਮੂੰਹ ਕੋ ਮੋੜ ਕਰ ।
ਰਸਤਾ ਘਰੋਂ ਕਾ ਲੇ ਲੀਯਾ ਮੈਦਾਂ ਕੋ ਛੋੜ ਕਰ ।
ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਭੁਸ ਨਿਕਾਲ ਦੀਯਾ ਥਾ ਝੰਝੋੜ ਕਰ ।
ਪਛਤਾਏ ਆਖ਼ਿਰਸ਼ ਕੋ ਬਹੁਤ ਕੌਲ ਤੋੜ ਕਰ ।
ਲਾਸ਼ੋਂ ਸੇ ਔਰ ਸਰੋਂ ਸੇ ਥਾ ਮੈਦਾਨ ਪਟ ਗਯਾ ।
ਆਧੇ ਸੇ ਬੇਸ਼ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਆਦਾ ਥਾ ਕਟ ਗਯਾ ।

(ਬੇਸ਼=ਵੱਧ, ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਆਦਾ=ਵੈਰੀ ਦੀ ਫ਼ੌਜ)

40

ਸਰਹਿੰਦ ਕੇ ਨਵਾਬ ਕਾ ਫ਼ਕ ਰੰਗ ਹੋ ਗਯਾ ।
ਲਸ਼ਕਰ ਕਾ ਹਾਲ ਦੇਖ ਕੇ ਵੁਹ ਦੰਗ ਹੋ ਗਯਾ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਤੇਗ਼-ਏ-ਤੇਜ਼ ਸੇ ਜਬ ਤੰਗ ਹੋ ਗਯਾ ।
ਜ਼ਾਲਿਮ ਕਾ ਦਿਲ ਜੋ ਸਖ਼ਤ ਥਾ ਅਬ ਸੰਗ ਹੋ ਗਯਾ ।
ਠਹਰਾਈ ਦਿਲ ਮੇਂ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਮੈਂ ਇੰਤਿਕਾਮ ਲੂੰ ।
ਧੋਕੇ ਫ਼ਰੇਬ ਸੇ ਮੈਂ ਸਹਰ ਲੂੰ ਯਾ ਸ਼ਾਮ ਲੂੰ ।

41

ਤਾਰੀਖ਼ ਮੇਂ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰ-ਜੋਸ਼-ਏ-ਕਾਰਜ਼ਾਰ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਬੜ੍ਹਾਤੇ ਹੀ ਗਏ ਆਗੇ ਕੋ ਰਾਹਵਾਰ ।
ਹਮਰਾਹ ਰਹ ਗਏ ਥੇ ਗ਼ਰਜ਼ ਚੰਦ ਜਾਂ-ਨਿਸਾਰ ।
ਫ਼ਰਜ਼ੰਦੋਂ ਮੇਂ ਥੇ ਸਾਥ ਅਜੀਤ ਔਰ ਥੇ ਜੁਝਾਰ ।
ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਔਰ ਫ਼ਤਹ ਜੋ ਦਾਦੀ ਕੇ ਸਾਥ ਥੇ ।
ਦਾਯੇਂ ਕੀ ਜਗਹ ਚਲ ਦੀਯੇ ਵੁਹ ਬਾਯੇਂ ਹਾਥ ਥੇ ।

(ਦਰ-ਜੋਸ਼-ਏ-ਕਾਰਜ਼ਾਰ=ਲੜਾਈ ਦੇ ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ,
ਰਾਹਵਾਰ=ਘੋੜਾ)

42

ਹਰਚੰਦ ਕੀ ਤਲਾਸ਼ ਨ ਪਾਯਾ ਨਿਸ਼ਾਂ ਕਹੀਂ ।
ਛੋੜਾ ਥਾ ਜਿਸ ਜਗਹ ਪਿ ਨਹੀਂ ਥੇ ਵਹਾਂ ਕਹੀਂ ।
ਪਾ ਜਾਏਂ ਫ਼ਿਕਰ ਥਾ ਨਾ ਉਨ੍ਹੇਂ ਦੁਸ਼ਮਨਾਂ ਕਹੀਂ ।
ਮਾਤਾ ਕੇ ਸਾਥ ਚਲ ਦੀਯੇ ਸ਼ਾਹਜ਼ਾਦਗਾਂ ਕਹੀਂ ।
ਲਖ਼ਤ-ਏ-ਜਿਗਰ ਹੁਜ਼ੂਰ ਕੇ ਜਿਸ ਦਮ ਬਿਛੜ ਗਏ ।
ਪਾਓਂ ਵਹੀਂ ਵਫ਼ਖ਼ਰ-ਏ-ਮੁਹੱਬਤ ਸੇ ਗੜ ਗਏ ।

(ਲਖ਼ਤ-ਏ-ਜਿਗਰ=ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੋਟੇ, ਵਫਖਰ=
ਬਹੁਤਾਤ)

43

ਫ਼ੌਰਨ ਮਰਾਕਬੇ ਮੇਂ ਗਏ ਪੀਰ-ਏ-ਖ਼ੁਸ਼-ਖ਼ਸਾਲ ।
ਚੌਦਹ ਤਬਕ ਕਾ ਕਰ ਲੀਯਾ ਮਾਲੂਮ ਪਲ ਮੇਂ ਹਾਲ ।
ਫ਼ਰਮਾਏ ਜਾਂ-ਨਿਸਾਰੋਂ ਸੇ ਕਯੋਂ ਹੋਤੇ ਹੋ ਨਿਢਾਲ ।
ਮਾਤਾ ਕੇ ਸਾਥ ਚਲ ਦੀਯੇ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਨੇ ਲਾਲ ।
ਬੁਨਿਯਾਦ ਮੇਂ ਧਰਮ ਕੀ ਚੁਨੇਂਗੇ ਉਦੂ ਉਨੇਂ ।
ਕਰਤਾਰ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਕਰੇ ਸੁਰਖ਼ਰੂ ਉਨੇਂ ।

(ਮਰਾਕਬੇ=ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ, ਪੀਰ-ਏ-ਖ਼ੁਸ਼-
ਖ਼ਸਾਲ=ਚੰਗੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ)

44

ਹਮ ਨੇ ਭੀ ਇਸ ਮਕਾਮ ਪਿ ਜਾਨਾ ਹੈ ਜਲਦ ਤਰ ।
ਜਿਸ ਜਗਹ ਤੁਮ ਕੋ ਅਪਨੇ ਕਟਾਨੇ ਪੜੇਂਗੇ ਸਰ ।
ਹੋਂਗੇ ਸ਼ਹੀਦ ਲੜਕੇ ਯਿਹ ਬਾਕੀ ਕੇ ਦੋ ਪਿਸਰ ।
ਰਹ ਜਾਊਂਗਾ ਅਕੇਲਾ ਮੈਂ ਕਲ ਤਕ ਲੁਟਾ ਕੇ ਘਰ ।
ਪਹਲੇ ਪਿਤਾ ਕਟਾਯਾ ਅਬ ਬੇਟੇ ਕਟਾਊਂਗਾ ।
ਨਾਨਕ ਕਾ ਬਾਗ਼ ਖ਼ੂਨ-ਏ-ਜਿਗਰ ਸੇ ਖਿਲਾਊਂਗਾ ।

45

ਯਿਹ ਕਹਕੇ ਫਿਰ ਹੁਜ਼ੂਰ ਤੋ ਚਮਕੌਰ ਚਲ ਦੀਏ ।
ਹਾਲਤ ਪਿ ਅਪਨੀ ਕੁਛ ਨ ਕੀਯਾ ਗ਼ੌਰ ਚਲ ਦੀਏ ।
ਕਰਤਾਰ ਕੇ ਧਯਾਨ ਮੇਂ ਫ਼ਿਲਫ਼ੌਰ ਚਲ ਦੀਏ ।
ਰਾਜ਼ੀ ਹੂਏ ਰਜ਼ਾ ਪਿ ਬਹਰ-ਤੌਰ ਚਲ ਦੀਏ ।
ਜੋ ਕੁਛ ਵਹਾਂ ਪੇ ਗੁਜ਼ਰੀ ਯਿਹ ਲਿਖਨਾ ਮੁਹਾਲ ਹੈ ।
ਯਿਹ ਮਰਸੀਯਾ ਸੁਨਾਨਾ ਤੁਮ੍ਹੇਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਹੈ ।

(ਫ਼ਿਲਫ਼ੌਰ=ਫ਼ੌਰਨ, ਬਹਰ-ਤੌਰ=ਫਿਰ ਵੀ)

46

ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋ ਅਗਲੇ ਬਰਸ ਲਿਖ ਕੇ ਲਾਊਂਗਾ ।
ਅਰਸ਼ਦ ਸੇ ਬੜ੍ਹ ਕੇ ਮਰਸੀਯਾ ਸਬ ਕੋ ਸੁਨਾਊਂਗਾ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਗ਼ਮ ਮੇਂ ਰੋਊਂਗਾ ਤੁਮਕੋ ਰੁਲਾਊਂਗਾ ।
ਦਰਬਾਰ-ਏ-ਨਾਨਕੀ ਸੇ ਸਿਲਾ ਇਸ ਕਾ ਪਾਊਂਗਾ ।
ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਔਰ ਫ਼ਤਹ ਕਾ ਇਸ ਦਮ ਬਯਾਂ ਸੁਨੋ ।
ਪਹੁੰਚੇ ਬਿਛੜ ਕੇ ਹਾਏ ਕਹਾਂ ਸੇ ਕਹਾਂ ਸੁਨੋ ।

(ਅਰਸ਼ਦ=ਨੇਕ ਆਦਮੀ, ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ
ਆਦਮੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ,ਸਿਲਾ=ਬਦਲਾ)

47

ਬਹਰ-ਏ-ਦਵਾਤ ਖ਼ੂਨ-ਏ-ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਬਹਮ ਕਰੂੰ ।
ਸੀਨੇ ਕੋ ਅਪਨੇ ਚਾਕ ਮਿਸਾਲ-ਏ-ਕਲਮ ਕਰੂੰ ।
ਬਿਛੜੇ ਹੁਓਂ ਕੀ ਅਬ ਮੈਂ ਮੁਸੀਬਤ ਰਕਮ ਕਰੂੰ ।
ਰੋ ਦੋ ਅਗਰ ਬਯਾਂ ਮੈਂ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਕਸਮ ਕਰੂੰ ।
ਰਸਤੇ ਸੇ ਜਬ ਭਟਕ ਗਏ ਨਨ੍ਹੇ ਸਵਾਰ ਥੇ ।
ਤਕਤੇ ਪਿਤਾ ਕੋ ਚਾਰੋਂ ਤਰਫ਼ ਬਾਰ ਬਾਰ ਥੇ ।

(ਬਹਰ-ਏ-ਦਵਾਤ=ਦਵਾਤ ਲਈ, ਬਹਮ=ਇਕੱਠਾ,

ਚਾਕ=ਚੀਰਨਾ, ਰਕਮ=ਲਿਖਣਾ)

48

ਦਾਦੀ ਸੇ ਬੋਲੇ ਅਪਨੇ ਸਿਪਾਹੀ ਕਿਧਰ ਗਏ ।
ਦਰਿਯਾ ਪਿ ਹਮ ਕੋ ਛੋੜ ਕੇ ਰਾਹੀ ਕਿਧਰ ਗਏ ।
ਤੜਪਾ ਕੇ ਹਾਇ ਸੂਰਤ-ਏ-ਮਾਹੀ ਕਿਧਰ ਗਏ ।
ਅੱਬਾ ਭਗਾ ਕੇ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਸ਼ਾਹੀ ਕਿਧਰ ਗਏ ।
ਭਾਈ ਭੀ ਹਮ ਕੋ ਭੂਲ ਗਏ ਸ਼ੌਕ-ਏ-ਜੰਗ ਮੇਂ ।

ਅਪਨਾ ਖ਼ਯਾਲ ਤਕ ਨਹੀਂ ਜ਼ੌਕ-ਏ-ਤੁਫ਼ੰਗ ਮੇਂ ।

(ਸੂਰਤ-ਏ-ਮਾਹੀ=ਮੱਛੀ ਵਾਂਗ)

49

ਜਬ ਰਨ ਅਜੀਤ ਜੀਤ ਕੇ ਤਸ਼ਰੀਫ਼ ਲਾਏਂਗੇ ।
ਅੱਬਾ ਕੇ ਸਾਥ ਜਿਸ ਘੜੀ ਜੁਝਾਰ ਆਏਂਗੇ ।
ਕਰਕੇ ਗਿਲਾ ਹਰ ਏਕ ਸੇ ਹਮ ਰੂਠ ਜਾਏਂਗੇ ।
ਮਾਤਾ ਕਭੀ, ਪਿਤਾ ਕਭੀ ਭਾਈ ਮਨਾਏਂਗੇ ।
ਹਮੇ ਗਲੇ ਲਗਾ ਕੇ ਕਹੇਂਗੇ ਵੁਹ ਬਾਰ ਬਾਰ ।
ਮਾਨ ਜਾਓ ਲੇਕਿਨ ਹਮ ਨਹੀਂ ਮਾਨੇਂਗੇ ਜ਼ਿਨਹਾਰ ।

(ਜ਼ਿਨਹਾਰ=ਬਿਲਕੁਲ)

50

ਇਕਰਾਰ ਲੇਂਗੇ ਸਬ ਸੇ ਭੁਲਾਨਾ ਨਾ ਫਿਰ ਕਭੀ ।
ਬਾਰ-ਏ-ਦਿਗਰ ਬਿਛੜ ਕੇ ਸਤਾਨਾ ਨਾ ਫਿਰ ਕਭੀ ।
ਹਮ ਕੋ ਅਕੇਲੇ ਛੋੜ ਕੇ ਜਾਨਾ ਨਾ ਫਿਰ ਕਭੀ ।
ਕਹ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਯੋਂ ਹਮ ਕੋ ਰੁਲਾਨਾ ਨਾ ਫਿਰ ਕਭੀ ।
ਬੱਚੋਂ ਕੀ ਗੁਫ਼ਤਗੂ ਜੋ ਸੁਨੀ ਦਾਦੀ ਜਾਨ ਨੇ ।
ਬੇਇਖ਼ਤਿਯਾਰ ਰੋ ਦੀਯਾ ਇਸ ਵਾਲਾ-ਸ਼ਾਨ ਨੇ ।

(ਬਾਰ-ਏ-ਦਿਗਰ=ਦੂਜੀ ਵਾਰ, ਵਾਲਾ-ਸ਼ਾਨ=
ਉੱਚੀ ਸ਼ਾਨ ਵਾਲੇ)

51

ਕਹਤੀ ਥੀਂ ਜੀ ਮੇਂ ਲੇ ਕੇ ਇਨੇਂ ਕਿਸ ਤਰਫ਼ ਕੋ ਜਾਊਂ ।
ਬੇਟੇ ਕੋਂ ਔਰ ਬਹੂਓਂ ਕੋ ਯਾਰਬ ਮੈਂ ਕੈਸੇ ਪਾਊਂ ।
ਲਖ਼ਤ-ਏ-ਜਿਗਰ ਕੇ ਲਾਲ ਯਿਹ ਦੋਨੋਂ ਕਹਾਂ ਛੁਪਾਊਂ ।
ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ, ਰਾਜਪੂਤੋਂ ਸੇ ਕਿਉਂ ਕਰ ਇਨੇਂ ਬਚਾਊਂ ।
ਬਿਪਤਾ ਜ਼ੀਅਫ਼ੀਓਂ ਮੇਂ ਯਿਹ ਕਯਾ ਮੁਝ ਪਿ ਪੜ ਗਈ ।
ਥੀ ਕੌਨ ਸੀ ਘੜੀ ਮੇਂ ਪਿਸਰ ਸੇ ਬਿਛੜ ਗਈ ।

(ਜ਼ੀਅਫ਼ੀਓਂ=ਬੁਢੇਪਾ)

52

ਬੱਚੋਂ ਕਾ ਸਾਥ ਰਾਹ ਕਠਨ ਸਰ ਪਿ ਸ਼ਾਮ ਹੈ ।
ਸੁਨਸਾਨ ਦਸਤ ਚਾਰਸੂ ਹੂ ਕਾ ਮਕਾਮ ਹੈ ।
ਹੋਤਾ ਕਹਾਂ ਪਿ ਦੇਖੀਏ ਸ਼ਬ ਕੋ ਕਯਾਮ ਹੈ ।
ਖ਼ਾਦਿਮ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਾ ਹਮਰਹ ਗ਼ੁਲਾਮ ਹੈ ।
ਗੰਗੂ ਰਸੋਈਯਾ ਹੈ ਫ਼ਕਤ ਸਾਥ ਰਹ ਗਯਾ ।
ਲੇ ਦੇ ਕੇ ਰਹਬਰੀ ਕੋ ਯਿਹ ਹੈਯਾਤ ਰਹ ਗਯਾ ।

(ਦਸਤ=ਜੰਗਲ, ਚਾਰਸ=ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ, ਹ=ਡਰ,

ਰਹਬਰੀ=ਰਾਹ ਵਿਖਾਉਣਾ, ਹੈਯਾਤ=ਅਫ਼ਸੋਸ)

53

ਆਤੇ ਥੇ ਸ਼ੇਰ ਸਾਮਨੇ ਗਰਦਨ ਕੋ ਡਾਲ ਕੇ ।
ਤਕਤੇ ਹਿਰਨ ਭੀ ਆਜ ਹੈਂ ਆਂਖੇਂ ਨਿਕਾਲ ਕੇ ।
ਨੌਰੰਗ ਹੈਂ ਤਮਾਮ ਜ਼ਮਾਨੇ ਕੀ ਚਾਲ ਕੇ ।
ਤੇਵਰ ਹੈਂ ਬਨ ਮੇਂ ਬਦਲੇ ਹੂਏ ਹਰ ਸ਼ਗਾਲ ਕੇ ।
ਦਰਪੇਸ਼ ਅਨਕਰੀਬ ਕੋਈ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੈ ।
ਖ਼ਤਰੇ ਮੇਂ ਦਿਖ ਰਹੀ ਮੁਝੇ ਬੱਚੋਂ ਕੀ ਜਾਨ ਹੈ ।

(ਨੌਰੰਗ=ਛਲ,ਜਾਦੂਗਰੀ, ਸ਼ਗਾਲ=ਗਿੱਦੜ,
ਦਰਪੇਸ਼=ਸਾਮ੍ਹਣੇ)

54

ਪੂਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਗਾ ਇਰਾਦਹ ਹੁਜ਼ੂਰ ਕਾ ।
ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਕਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ, ਗ਼ਫ਼ੂਰ ਕਾ ।
ਹੈ ਸਖ਼ਤ ਇਮਤਿਹਾਂ ਯਿਹ ਕਿਸੀ ਬੇਕ਼ਸੂਰ ਕਾ ।
ਹਾਫ਼ਿਜ਼ ਤੋ ਆਪ ਹੀ ਹੈ ਦਿਲ-ਏ-ਨਾਸਬੂਰ ਕਾ ।
ਪਯਾਰੇ ਪਤੀ ਕੋ ਪਹਲੇ ਹੀ ਮੈਂ ਹੂੰ ਕਟਾ ਚੁਕੀ ।
ਕ਼ੁਦਰਤ ਤਿਰੀ ਹੈ ਸਬਰ ਮਿਰਾ ਆਜ਼ਮਾ ਚੁਕੀ ।

(ਗ਼ਫ਼ੂਰ=ਬਖ਼ਸ਼ਣਹਾਰ, ਹਾਫ਼ਿਜ਼=ਰਾਖਾ, ਨਾਸਬੂਰ=
ਬੇਚੈਨ)

55

ਲੇਕਿਨ ਯਿਹ ਦੋ ਸਮਰ ਹੈਂ ਮਿਰੇ ਨੌ-ਨਿਹਾਲ ਕੇ ।
ਬੇਟੇ ਹੈਂ ਦੋਨੋਂ ਸਰਵਰ-ਏ-ਫ਼ੌਜ-ਏ-ਅਕਾਲ ਕੇ ।
ਰਖ ਕਰ ਉਨ੍ਹੇਂ ਕਲੇਜੇ ਮੇਂ ਆਂਖੋਂ ਮੇਂ ਡਾਲ ਕੇ ।
ਬੇਟੇ ਕੀ ਲੇ ਕੇ ਜਾਊਂ ਅਮਾਨਤ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ।
ਬੇਟੇ ਕਾ ਮਾਲ ਹੈ ਯਿਹ ਬਹੂ ਕੀ ਕਮਾਈ ਹੈ ।
ਹੈ ਮੇਰੀ ਲਾਖ ਫਿਰ ਭੀ ਯਿਹ ਦੌਲਤ ਪਰਾਈ ਹੈ ।

(ਸਮਰ=ਫਲ, ਸਰਵਰ=ਸਰਦਾਰ)

56

ਮਨਜ਼ੂਰ ਇਸ ਘੜੀ ਜੋ ਤੁਝੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੈ ।
ਹਾਜ਼ਿਰ ਬਜਾਇ ਪੋਤੋਂ ਕੇ ਦਾਦੀ ਕੀ ਜਾਨ ਹੈ ।
ਹੂੰ ਸੁਰਖ਼ਰੂ ਬਹੂ ਸੇ ਯਹੀ ਦਿਲ ਮੇਂ ਧਯਾਨ ਹੈ ।
ਬੀਂਕਾ ਨ ਇਨ ਕਾ ਬਾਲ ਹੋ ਡਰ ਯਿਹ ਹਰ ਆਨ ਹੈ ।
ਵਰਨਾ ਜਵਾਬ ਦੂੰਗੀ ਮੈਂ ਕਯਾ ਇਨ ਕੇ ਬਾਪ ਕੋ ।
ਸਦਕੇ ਕਰੂੰ ਮੈਂ ਇਨ ਕੇ ਸਰੋਂ ਪਰ ਸੇ ਆਪ ਕੋ ।

57

ਗੰਗੂ ਰਸੋਈਯੇ ਨੇ ਜੋ ਦੇਖਾ ਯਿਹ ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ ।
ਮਾਤਾ ਸੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਕੀਯਾ ਇਸ ਨੇ ਯਿਹ ਖ਼ਿਤਾਬ ।
ਗਾਓਂ ਮਿਰਾ ਕਰੀਬ ਹੈ ਚਲੀਏ ਵਹਾਂ ਜਨਾਬ ।
ਬਾਗੇਂ ਉਠਾ ਕੇ ਆਈਏ ਪੀਛੇ ਮਿਰੇ ਸ਼ਿਤਾਬ ।
ਖੇੜੀ ਮੇਂ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ ਯਿਹ ਅਲ-ਕਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮ ਕੋ ।
ਕੋਠਾ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਨੇ ਦੀਯਾ ਇਕ ਕਯਾਮ ਕੋ ।

(ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ=ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ, ਸ਼ਿਤਾਬ=ਛੇਤੀ,
ਅਲ-ਕਿੱਸਾ=ਮੁਖ਼ਤਸਰ ਕਿੱਸਾ,ਕਯਾਮ=ਰਹਿਣ)

58

ਦਿਨ ਭਰ ਕੀ ਦੌੜ ਧੂਪ ਸੇ ਸਬ ਕੋ ਥਕਾਨ ਥਾ ।
ਮਹਫ਼ੂਜ਼ ਹਰ ਤਰਹ ਸੇ ਬਜ਼ਾਹਿਰ ਮਕਾਨ ਥਾ ।
ਬਰਸੋਂ ਸੇ ਜਿਸੇ ਖਿਲਾਯਾ ਥਾ ਵੁਹ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਥਾ ।
ਖ਼ਤਰੇ ਕਾ ਇਸ ਵਜਹ ਨਹੀਂ ਵਹਮ-ਓ-ਗੁਮਾਨ ਥਾ ।
ਨੌਕਰ ਕਾ ਘਰ ਸਮਝ ਕੇ ਵੁਹ ਬੇਫ਼ਿਕਰ ਹੋ ਗਏ ।

ਲਗ ਕਰ ਗਲੇ ਸੇ ਦਾਦੀ ਕੇ ਸ਼ਹਜ਼ਾਦੇ ਸੋ ਗਏ ।

(ਮਹਫ਼ੂਜ਼=ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਬਜ਼ਾਹਿਰ=ਦੇਖਣ ਨੂੰ)

59

ਮਾਤਾ ਕੇ ਸਾਥ ਡੱਬਾ ਥਾ ਇਕ ਜ਼ੇਵਰਾਤ ਕਾ ।
ਲਲਚਾ ਜਿਸੇ ਥਾ ਦੇਖ ਕੇ ਜੀ ਬਦ-ਸਿਫ਼ਾਤ ਕਾ ।
ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਕਿ ਵਕਤ ਹੁਆ ਆਧੀ ਰਾਤ ਕਾ ।
ਜੀ ਮੇਂ ਕੀਯਾ ਨ ਖ਼ੌਫ਼ ਕੁਛ ਆਕਾ ਕੀ ਮਾਤ ਕਾ ।
ਮੁਹਰੋਂ ਕਾ ਬਦਰਾ ਔਰ ਵੁਹ ਡੱਬਾ ਉੜਾ ਗਯਾ ।
ਧੋਖੇ ਸੇ ਬਰਹਮਨ ਵੁਹ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਚੁਰਾ ਗਯਾ ।

(ਬਦ-ਸਿਫ਼ਾਤ=ਔਗਣਾਂ ਭਰਿਆ, ਆਕਾ=ਮਾਲਕ,
ਬਦਰਾ=ਰੁਪਏ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਥੈਲਾ)

60

ਬਦਜ਼ਾਤ ਬਦ-ਸਿਫ਼ਾਤ ਵੁਹ ਗੰਗੂ ਨਮਕ-ਹਰਾਮ ।
ਟੁਕੜੋਂ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਜੋ ਪਲਤਾ ਰਹਾ ਮੁਦਾਮ ।
ਘਰ ਲੇ ਕੇ ਸ਼ਹਜ਼ਾਦੋਂ ਕੋ ਆਯਾ ਜੋ ਬਦਲਗਾਮ ।
ਥਾ ਜ਼ਰ ਕੇ ਲੂਟਨੇ ਕੋ ਕੀਯਾ ਸਬ ਯਿਹ ਇੰਤਿਜਾਮ ।
ਦੁਨੀਯਾ ਮੇਂ ਅਪਨੇ ਨਾਮ ਕੋ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਗਯਾ ।
ਦੁਸ਼ਮਨ ਭੀ ਜੋ ਨ ਕਰਤਾ ਵੁਹ ਯਿਹ ਕਾਮ ਕਰ ਗਯਾ ।

(ਮੁਦਾਮ=ਸਦਾ, ਬਦਲਗਾਮ=ਆਪ ਹੁਦਰਾ)

61

ਅਲਕਿੱਸਾ ਜਬ ਸਵੇਰ ਕੋ ਜਾਗੀਂ ਗੁਰੂ ਕੀ ਮਾਂ ।
ਰੱਖੇ ਹੁਏ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਕਾ ਪਾਯਾ ਨਾ ਕੁਛ ਨਿਸ਼ਾਂ ।
ਗੰਗੂ ਸੇ ਬੋਲੀਂ ਲੇਤਾ ਹੈ ਕਯੋਂ ਸਬਰ-ਏ-ਬੇਕਸਾਂ ।
ਜ਼ਰ ਲੇ ਗਯਾ ਉਠਾ ਕੇ ਤੂ ਐ ਜ਼ਿਸ਼ਤ-ਰੂ ਕਹਾਂ ।
ਬਿਹਤਰ ਥਾ ਮਾਂਗ ਲੇਤਾ ਤੂ ਹਮ ਸੇ ਤਮਾਮ ਮਾਲ ।
ਲੇਕਿਨ ਹੁਆ ਚੁਰਾਨੇ ਸੇ ਤੁਝ ਪਰ ਹਰਾਮ ਮਾਲ ।

(ਬੇਕਸਾਂ=ਬੇਸਹਾਰਾ, ਜ਼ਿਸ਼ਤ-ਰੂ=ਬੁਰੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ)

62

ਜਿਸ ਘਰ ਕਾ ਤੂ ਗ਼ੁਲਾਮ ਥਾ ਉਸ ਸੇ ਦਗ਼ਾ ਕੀਯਾ ।
ਲਾ ਕਰ ਕੇ ਘਰ ਮੇਂ ਕਾਮ ਯਿਹ ਕਯਾ ਬੇਵਫ਼ਾ ਕੀਯਾ ।
ਜ਼ਰ ਕੇ ਲੀਏ ਸਵਾਲ ਨਾ ਕਯੋਂ ਬਰਮਲਾ ਕੀਯਾ ।
ਹਮ ਸੇ ਤੋ ਜਿਸ ਨੇ ਜੋ ਭੀ ਹੈ ਮਾਂਗਾ ਅਤਾ ਕੀਯਾ ।
ਮਾਤਾ ਹੂੰ ਕਲਗੀਧਰ ਕੀ ਤੁਝੇ ਕਯਾ ਖ਼ਬਰ ਨਾ ਥੀ ।
ਤੇਰੀ ਤਰਹ ਤੋ ਮੁਝਕੋ ਜ਼ਰਾ ਹਿਰਸ-ਏ-ਜ਼ਰ ਨਾ ਥੀ ।

(ਬਰਮਲਾ=ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼, ਅਤਾ=ਬਖ਼ਸ਼ਣਾ, ਹਿਰਸ-
ਏ-ਜ਼ਰ=ਧਨ ਦਾ ਲੋਭ)

63

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਨਾਮ ਪਿ ਕੁਲ ਮਾਲ-ਓ-ਜ਼ਰ ਭੀ ਦੂੰ ।
ਖ਼ਿਲਕਤ ਕੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਕੋ ਲੁਟਾ ਅਪਨਾ ਘਰ ਭੀ ਦੂੰ ।
ਗਰਦਨ ਪਤੀ ਕੀ ਦੇ ਹੀ ਚੁਕੀ ਅਪਨਾ ਸਰ ਭੀ ਦੂੰ ।
ਖ਼ੁਸ਼ਨੂਦੀ-ਏ-ਅਕਾਲ ਕੋ ਲਖ਼ਤ-ਏ-ਜਿਗਰ ਭੀ ਦੂੰ ।
ਇਕਰਾਰ ਕਰ ਲੇ ਅਪਨੀ ਖ਼ਤਾ ਤੂ ਅਗਰ ਅਭੀ ।
ਹਮ ਬਖ਼ਸ਼ ਦੇਂਗੇ ਸ਼ੌਕ ਸੇ ਮਾਲ-ਓ-ਜ਼ਰ ਅਭੀ ।

(ਖ਼ਿਲਕਤ=ਲੋਕ, ਖ਼ੁਸ਼ਨੂਦੀ=ਖ਼ੁਸ਼ੀ)

64

ਉਪਦੇਸ਼ ਮਾਤ ਗੁਜ਼ਰੀ ਕਾ ਸੁਨਕਰ ਵੁਹ ਬੇ-ਹਯਾ ।
ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਨੇ ਕੀ ਜਗਹ ਚਿੱਲਾਨੇ ਲਗ ਗਯਾ ।
ਬਕਤਾ ਥਾ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ ਸੇ ਦੇਖੋ ਗ਼ਜ਼ਬ ਹੈ ਕਯਾ ।
ਤੁਮ ਕੋ ਪਨਾਹ ਦੇਨੇ ਕੀ ਕਯਾ ਥੀ ਯਹੀ ਜਜ਼ਾ ।
ਫ਼ਿਰਤੇ ਹੋ ਜਾਂ ਛੁਪਾਏ ਹੁਏ ਖ਼ੁਦ ਨਵਾਬ ਸੇ ।
ਕਹਤੇ ਹੋ ਮੁਝ ਕੋ ਚੋਰ ਯਿਹ ਫ਼ਿਰ ਕਿਸ ਹਿਸਾਬ ਸੇ ।

(ਜਜ਼ਾ=ਬਦਲਾ)

65

ਚੁਪ ਚਾਪ ਘਰ ਸੇ ਚਲ ਦੀਯਾ ਫ਼ਿਰ ਵੁਹ ਨਮਕ ਹਰਾਮ ।

ਪਹੁੰਚਾ ਵੁਹ ਇਸ ਜਗਹ ਪਿ ਮੋਰਿੰਡਾ ਥਾ ਜਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ।
ਮੁਖ਼ਬਿਰ ਵਹਾਂ ਨਵਾਬ ਕੇ ਰਖਤੇ ਥੇ ਕੁਛ ਕਯਾਮ ।
ਖ਼ੁਫ਼ੀਯਾ ਕੁਛ ਉਨ ਸੇ ਕਰਨੇ ਲਗਾ ਬਦਸਯਰ ਕਲਾਮ ।
ਮਤਲਬ ਥਾ ਜਿਸ ਕਾ, ਘਰ ਮਿਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਲਾਲ ਹੈਂ ।
ਜਿਨ ਕੇ ਪਕੜਨੇ ਕੇ ਸਭੀ ਖ਼ਾਹਾਂ ਕਮਾਲ ਹੈ ।

(ਮੁਖ਼ਬਿਰ=ਜਸੂਸ, ਬਦਸਯਰ=ਬੁਰੀ ਨੀਤ ਵਾਲਾ,
ਖ਼ਾਹਾਂ=ਚਾਹਵਾਨ, ਕਮਾਲ=ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ)

66

ਰਾਜੋਂ ਸੇ ਔਰ ਨਵਾਬ ਸੇ ਦਿਲਵਾਓ ਗਰ ਇਨਆਮ ।
ਆਕਾ ਕੀ ਮਾਂ ਕੋ, ਬੇਟੋਂ ਕੋ ਪਕੜਾਊਂ ਲਾਕਲਾਮ ।
ਪਾ ਕੇ ਸਿਲਾ ਬਜੀਦ ਸੇ ਤੁਮ ਭੀ ਹੋ ਸ਼ਾਦ-ਕਾਮ ।
ਮੁਝ ਕੋ ਭੀ ਖ਼ਿਲਅਤੋਂ ਸੇ ਕਰੇ ਫ਼ਾਇਜ਼ੁਲਮਰਾਮ ।
ਅਲਕਿੱਸਾ ਲੇ ਕੇ ਸਾਥ ਵੁਹ ਜਾਸੂਸ ਆ ਗਯਾ ।
ਪਕੜਾਨੇ ਸ਼ਾਹਜ਼ਾਦੋਂ ਕੋ ਮਨਹੂਸ ਆ ਗਯਾ ।

(ਲਾਕਲਾਮ=ਬੇਸ਼ਕ, ਸ਼ਾਦ-ਕਾਮ=ਮੁਰਾਦ ਪਾ ਕੇ
ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋਣਾ, ਫ਼ਾਇਜ਼ੁਲਮਰਾਮ=ਮੁਰਾਦ ਪਾ ਕ
ਫ਼ਾਇਦਾ ਹੋਣਾ)

67

ਬੱਚੇ ਜਿਨ੍ਹੋਂ ਨੇ ਆ ਕੇ ਗਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲੀਏ ।
ਕਾਬੂ ਬਜਬਰ ਬੇਕਸ-ਓ-ਬੇਯਾਰ ਕਰ ਲੀਏ ।
ਕਬਜ਼ੇ ਮੇਂ ਅਪਨੇ ਦੋ ਦੁਰ-ਏ-ਸ਼ਹਵਾਰ ਕਰ ਲੀਏ ।
ਸਰਹਿੰਦ ਸਾਥ ਚਲਨੇ ਕੋ ਤੈਯਾਰ ਕਰ ਲੀਏ ।
ਪੀਨਸ ਥੀ, ਪਾਲਕੀ ਥੀ ਨਾ ਹੋਦਾ ਅਮਾਰੀ ਥੀ ।
ਬਦਬਖ਼ਤ ਲਾਏ ਬੈਲ ਕੀ ਗਾੜੀ ਸਵਾਰੀ ਥੀ ।

(ਬਜਬਰ=ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ, ਬੇਕਸ-ਓ-ਬੇਯਾਰ=
ਬੇਸਹਾਰਾ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੋਸਤ, ਦੁਰ-ਏ-ਸ਼ਹਵਾਰ=
ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗ ਮੋਤੀ, ਪੀਨਸ= ਪਾਲਕੀ,
ਹੌਦਾ ਅਮਾਰੀ=ਉਠ ਦਾ ਹੌਦਾ)

68

ਸਰਹਿੰਦ ਜਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਜ਼ਾਰ ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ ਸੇ ।
ਦੋ-ਚਾਰ, ਹਾਇ ! ਜਬ ਹੂਏ ਜ਼ਾਲਿਮ ਨਵਾਬ ਸੇ ।
ਕਮਬਖ਼ਤ ਦੇਖਤੇ ਹੀ ਯਿਹ ਬੋਲਾ ਇਤਾਬ ਸੇ ।
ਫ਼ਿਲਹਾਲ ਇਨ ਕੋ ਕੈਦ ਮੇਂ ਰਖੋ ਅਜ਼ਾਬ ਸੇ ।
ਗੁੰਬਦ ਥਾ ਜਿਸ ਮਕਾਂ ਮੇਂ ਮੁਕੱਯਦ ਹੁਜ਼ੂਰ ਥੇ ।
ਦੋ ਚਾਂਦ ਇਕ ਬੁਰਜ ਮੇਂ ਰਖਤੇ ਜ਼ਹੂਰ ਥੇ ।

(ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ=ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ, ਦੋ-ਚਾਰ ਹੋਨਾ=ਮਿਲਨਾ,
ਇਤਾਬ=ਗੁੱਸਾ, ਮੁਕੱਯਦ=ਕੈਦੀ, ਜ਼ਹੂਰ=
ਪ੍ਰਗਟਾਅ)

69

ਕੈਦ-ਏ-ਬਲਾ ਮੇਂ ਤੀਸਰਾ ਦਿਨ ਥਾ ਜਨਾਬ ਕੋ ।
ਬੇਆਬ ਕਰ ਚੁਕੀ ਥੀ ਅਤਸ਼ ਹਰ ਗੁਲਾਬ ਕੋ ।
ਤਰਸੇ ਹੂਏ ਥੇ ਰਿਜ਼ਕ ਕੋ ਜੀ ਔਰ ਖ਼ਾਬ ਕੋ ।
ਇਸ ਰੋਜ਼ ਸੁੱਚਾਨੰਦ ਯਿਹ ਬੋਲਾ ਨਵਾਬ ਕੋ ।
ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਕਲਗ਼ੀਧਰ ਕੇ ਪਿਸਰ ਇੰਤਿਕਾਮ ਲੋ ।
ਮਾਸੂਮ ਇਨ੍ਹੇਂ ਸਮਝ ਕੇ ਦਯਾ ਸੇ ਨਾ ਕਾਮ ਲੋ ।

(ਅਤਸ਼=ਪਿਆਸ, ਖ਼ਾਬ=ਨੀਂਦ, ਪਿਸਰ=ਪੁੱਤਰ,
ਇੰਤਿਕਾਮ=ਬਦਲਾ)

70

ਬੋਲਾ ਵੁਹ ਸੁੱਚਾਨੰਦ ਸੇ ਲੋ ਆ ਇਨ੍ਹੇਂ ਸ਼ਿਤਾਬ ।
ਚਰਕੋਂ ਸੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਜਿਗਰ ਹੈ ਮਿਰਾ ਕਬਾਬ ।
ਗੋਬਿੰਦ ਨੇ ਗੰਵਾ ਦੀਯਾ ਸਬ ਮੇਰਾ ਰੁਅਬ ਦਾਬ ।
ਰਾਜੇ ਕੇ ਸਾਥ ਮੇਰੀ ਭੀ ਮੱਟੀ ਹੁਈ ਖ਼ਰਾਬ ।
ਦੁਸ਼ਮਨ ਕੇ ਬੱਚੇ ਕਤਲ ਕਰੂੰਗਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮੈਂ ।
ਕਹਨੇ ਪਿ ਤੇਰੇ ਆਜ ਚਲੂੰਗਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮੈਂ ।

(ਸ਼ਿਤਾਬ=ਛੇਤੀ, ਚਰਕ=ਝਾਂਸਾ)

71

ਬੱਚੋਂ ਕੋ ਲੇਨੇ ਆਏ ਗ਼ਰਜ ਚੰਦ ਬੇਹਯਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਇਨ ਕਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਸੁੱਚਾਨੰਦ ਥਾ ।
ਮਾਤਾ ਨੇ ਦੇਖ ਕਰ ਕਹਾ, "ਹੈ ਹੈ ਗਜਬ ਹੁਆ ।
ਬਸ ਆਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਰ ਪਿ ਹੈ ਮੌਕਾ ਜੁਦਾਈ ਕਾ ।
ਦੇਖੂੰਗੀ ਉਮਰ ਭਰ ਕੋ ਨਾ ਯਿਹ ਪਯਾਰੀ ਸੂਰਤੇਂ ।
ਮੱਟੀ ਮੇਂ ਮਿਲਨੇ ਵਾਲੀ ਹੈਂ ਮੈਂ ਵਾਰੀ ਸੂਰਤੇਂ ।

72

"ਜਾਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਆਓ ਗਲੇ ਸੇ ਲਗਾ ਤੋ ਲੂੰ ।
ਕੇਸੋਂ ਕੋ ਕੰਘੀ ਕਰ ਦੂੰ ਜ਼ਰਾ ਮੂੰਹ ਧੁਲਾ ਤੋ ਲੂੰ ।
ਪਯਾਰੇ ਸਰੋਂ ਪੇ ਨਨ੍ਹੀ ਸੀ ਕਲਗ਼ੀ ਸਜਾ ਤੋ ਲੂੰ ।
ਮਰਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਤੁਮ ਕੋ ਮੈਂ ਦੂਲ੍ਹਾ ਬਨਾ ਤੋ ਲੂੰ ।"
ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਪਾਕ [illegible] ਨੇ ਆਰਾਸਤਾ ਕੀਯਾ ।

ਤੀਰ-ਓ-ਕਮਾਂ ਸੇ, ਤੇਗ ਸੇ ਪੈਰਾਸਤਾ ਕੀਯਾ ।

(ਆਰਾਸਤਾ,ਪੈਰਾਸਤਾ=ਸਜਾਇਆ)

73

"ਬੇਟੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਬਿਛੜੀ ਥੀ ਤੁਮ ਭੀ ਬਿਛੜ ਚਲੇ ।
ਬਿਗੜੇ ਹੂਏ ਨਸੀਬ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿਗੜ ਚਲੇ ।
ਬੇਰਹਮ ਦੁਸ਼ਮਨੋਂ ਕੇ ਤੁਮ ਹਾਥੋਂ ਮੇਂ ਪੜ ਚਲੇ ।
ਜ਼ੰਜੀਰ-ਏ-ਗ਼ਮ ਮੇਂ ਮੁਝ ਕੋ ਯਹਾਂ ਪਰ ਜਕੜ ਚਲੇ ।
ਬਿਹਤਰ ਥਾ ਤੁਮ ਸੇ ਪਹਲੇ ਮੈਂ ਦੇਤੀ ਪਰਾਨ ਕੋ ।
ਦੁਖ ਸੇ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਦੁਖ ਹੈ ਸਿਵਾ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਕੋ ।"

74

ਕਹ ਕਹ ਕੇ ਰੋਤੀ ਥੀਂ ਜ਼ਾਰੋਕਤਾਰ ਮਾਤ ।
ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਔਰ ਫ਼ਤਹ ਪਿ ਹੋਤੀ ਨਿਸਾਰ ਮਾਤ ।
ਇਸ ਦਰਜਾ ਰੰਜ-ਓ-ਗ਼ਮ ਸੇ ਹੁਈ ਬੇਕਰਾਰ ਮਾਤ ।
ਗ਼ਮ ਖਾ ਕੇ ਗਿਰਨੇ ਵਾਲੀ ਥੀਂ ਬੇ ਇਖ਼ਤਿਯਾਰ ਮਾਤ ।
ਸ਼ਹਜ਼ਾਦਗਾਂ ਨੇ ਬੜ੍ਹ ਕੇ ਸੰਭਾਲਾ ਹੁਜ਼ੂਰ ਕੋ ।
ਢਾਰਸ ਬੰਧਾਈ ਕਹ ਕੇ ਦਿਲ-ਏ-ਨਾਸਬੂਰ ਕੋ ।

(ਜ਼ਾਰੋਕਤਾਰ=ਜਾਰ ਜਾਰ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ)

75

ਫ਼ਰਮਾਏ ਦਸਤ ਬਸਤਾ ਵੁਹ ਦੋਨੋਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲਾਲ ।
ਜੀ ਕਯੋਂ ਮੁਕੱਦਸ ਕਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਲੀਯੇ ਨਿਢਾਲ ।
ਕੁਰਬਾਨੀਓਂ ਕੀ ਪੰਥ ਕੋ ਹਾਜਤ ਭੀ ਹੋ ਕਮਾਲ ।
ਜਾਂ ਸੀ ਹਕੀਰ ਚੀਜ਼ ਕਾ ਫ਼ਿਰ ਹਮ ਕੋ ਹੋ ਖ਼ਯਾਲ ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੇ ਜਾਨ ਪਯਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਮੇਂ ।
ਭਾਤੀ ਯਿਹ ਆਹ-ਓ-ਜ਼ਾਰੀ ਤੁਮ੍ਹਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਮੇਂ ।

(ਦਸਤ ਬਸਤਾ=ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਮੁਕੱਦਸ=ਪਵਿੱਤਰ,
ਹਾਜਤ=ਲੋੜ, ਕਮਾਲ=ਜ਼ਿਆਦਾ, ਹਕੀਰ=ਤੁੱਛ,
ਆਹ-ਓ-ਜ਼ਾਰੀ=ਰੋਣਾ ਧੋਣਾ)

76

ਰੁਖ਼ਸਤ ਦੋ ਅਬ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਸੇ ਕਿ ਜਾਨੇਂ ਫ਼ਿਦਾ ਕਰੇਂ ।
ਦੁਨੀਯਾ ਸੇ ਜਬ-ਓ-ਜ਼ੋਰ ਕਾ ਹਮ ਖ਼ਾਤਮਾ ਕਰੇਂ ।
ਹਾਸਿਲ ਸਿਰੋਂ ਕੋ ਦੇ ਕੇ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਰਜ਼ਾ ਕਰੇਂ ।
ਨਾਮ ਅਪਨੇ ਬਾਪ ਦਾਦੇ ਕਾ ਮਰ ਕਰ ਸਿਵਾ ਕਰੇਂ ।
ਗਿਰਯਾ ਕੋ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਕੇ ਬਹੁਤ ਆਲੀ-ਸ਼ਾਨ ਨੇ ।
"ਵਾਰੀ ਗਈ ਲੋ ਜਾਓ" ਕਹਾ ਦਾਦੀ ਜਾਨ ਨੇ ।

(ਫ਼ਿਦਾ=ਕੁਰਬਾਨ, ਜਬ-ਓ-ਜ਼ੋਰ=ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੁਲਮ,
ਗਿਰਯਾ=ਰੋਣ)

77

ਲੇਨੇ ਜੋ ਲੋਗ ਆਏ ਜਲੂਮ-ਓ-ਜਹੂਲ ਥੇ ।
ਇਨਸਾਂ ਕਾ ਜਾਮ ਪਹਨੇ ਹੂਏ ਵੁਹ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਥੇ ।
ਚਲਨੇ ਮੇਂ ਦੇਰ ਕਰਨੇ ਸੇ ਹੋਤੇ ਮਲੂਲ ਥੇ ।
ਇਸ ਦਮ ਘਿਰੇ ਹੂਏ ਗੋਯਾ ਕਾਂਟੋਂ ਮੇਂ ਫੂਲ ਥੇ ।
ਤਸਲੀਮ ਕਰ ਕੇ ਦਾਦੀ ਸੇ ਬੱਚੇ ਜੁਦਾ ਹੂਏ ।

ਦਰਬਾਰ ਮੇਂ ਨਵਾਬ ਕੇ ਦਾਖ਼ਿਲ ਵੁਹ ਆ ਹੂਏ ।

(ਜਲੂਮ-ਓ-ਜਹੁਲ=ਜ਼ਾਲਿਮ ਤੇ ਜਾਹਿਲ)

78

ਥੀ ਪਯਾਰੀ ਸੂਰਤੋਂ ਸੇ ਸੁਜ਼ਾਅਤ ਬਰਸ ਰਹੀ ।
ਨਨ੍ਹੀ ਸੀ ਸੂਰਤੋਂ ਸੇ ਥੀ ਜ਼ੁਰਅਤ ਬਰਸ ਰਹੀ ।
ਰੁਖ਼ ਪਰ ਨਵਾਬ ਕੇ ਥੀ ਸ਼ਕਾਵਤ ਬਰਸ ਰਹੀ ।
ਰਾਜੋਂ ਕੇ ਮੂੰਹ ਪਿ ਸਾਫ਼ ਥੀ ਲਾਨਤ ਬਰਸ ਰਹੀ ।
ਬੱਚੋਂ ਕਾ ਰੁਅਬ ਛਾ ਗਯਾ ਹਰ ਇਕ ਮੁਸ਼ੀਰ ਪਰ ।
ਲਰਜ਼ਾ ਸਾ ਪੜ ਗਯਾ ਥਾ ਅਮੀਰ-ਓ-ਵਜ਼ੀਰ ਪਰ ।

(ਸੁਜ਼ਾਅਤ=ਬੀਰਤਾ, ਸ਼ਕਾਵਤ=ਬਦਬਖ਼ਤੀ, ਮੁਸ਼ੀਰ=
ਦਰਬਾਰੀ, ਲਰਜ਼ਾ=ਕਾਂਬਾ)

79

ਨਾਜ਼ਿਮ ਕੀ ਬਾਤ ਬਾਤ ਪੇ ਰੁਕਨੇ ਲਗੀ ਜ਼ਬਾਂ ।
ਖ਼ੁਦ ਕੋ ਸੰਭਾਲ ਕਰ ਕੇ ਵੁਹ ਕਹਨੇ ਲਗਾ ਕਿ ਹਾਂ ।
ਖ਼ਾਹਾਂ ਹੋ ਮੌਤ ਕਿ ਯਾ ਤੁਮ੍ਹੇਂ ਚਾਹੀਯੇ ਅਮਾਂ ।
ਬਤਲਾਓ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਅਬ ਐ ਆਲੀ-ਖ਼ਾਨਦਾਂ ।
ਇਸ ਦਮ ਕਰੋ ਕਬੂਲ ਅਗਰ ਸ਼ਾਹ ਕੇ ਦੀਨ ਕੋ ।
ਫ਼ਿਰ ਆਸਮਾਂ ਬਨਾ ਦੂੰ ਤੁਮ੍ਹਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੋ ।

(ਨਾਜ਼ਿਮ=ਸੂਬਾ, ਖ਼ਾਹਾਂ=ਇੱਛੁਕ, ਅਮਾਂ=ਸ਼ਰਨ)

80

ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਲਾਡਲੋਂ ਨੇ ਦੀਯਾ ਰੁਅਬ ਸੇ ਜਵਾਬ ।
ਆਤੀ ਨਹੀਂ ਸ਼ਰਮ ਹੈ ਜ਼ਰਾ ਤੁਝ ਕੋ ਐ ਨਵਾਬ ।
ਦੁਨੀਯਾ ਕੇ ਪੀਛੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਯੋਂ ਦੀਨ ਕੋ ਖ਼ਰਾਬ ।
ਕਿਸ ਜਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ਜ਼ੁਲਮ, ਦਿਖਾ ਤੋ ਹਮੇਂ ਕਿਤਾਬ ।
ਤਾਲੀਮ ਜ਼ੋਰ ਕੀ ਕਹੀਂ ਕੁਰਆਨ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ।
ਖ਼ੂਬੀ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਸ਼ਾਹ ਕੇ ਈਮਾਨ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ।

81

ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਡਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਗੁਨਾਹ ਸੇ ।
ਬੇਕਸ ਕੇ ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ ਸੇ ਦੁਖੀਯੋਂ ਕੀ ਆਹ ਸੇ ।
ਮਜ਼ਹਬ ਬਦਲ ਰਹਾ ਹੈ ਵੁਹ ਜ਼ੋਰ-ਏ-ਸਿਪਾਹ ਸੇ ।
ਫ਼ੈਲਾਨਾ ਦੀਨ ਪਾਪ ਹੈ ਜਬਰ-ਓ-ਕਰਾਹ ਸੇ ।
ਲਿਖਾ ਹੈ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਤੁਮ੍ਹਾਰੀ ਕਿਤਾਬ ਮੇਂ ।

ਫ਼ੈਲਾਓ ਦੀਂ ਬਜਬਰ ਨਾ ਤੁਮ ਸ਼ੇਖ਼-ਓ-ਸ਼ਾਬ ਮੇਂ ।

(ਜਬਰ-ਓ-ਕਰਾਹ=ਜਬਰ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ,
ਸ਼ੇਖ਼-ਓ-ਸ਼ਾਬ=ਬੁੱਢੇ ਤੇ ਜਵਾਨ)

82

ਪੜ੍ਹਕੇ ਕੁਰਾਨ ਬਾਪ ਕੋ ਕਰਤਾ ਜੋ ਕੈਦ ਹੋ ।
ਮਰਨਾ ਪਿਤਾ ਕਾ ਜਿਸ ਕੋ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਕੀ ਨਵੈਦ ਹੋ ।
ਕਤਲ-ਏ-ਬਰਾਦਰਾ ਜਿਸੇ ਮਾਮੂਲੀ ਸੈਦ ਹੋ ।
ਨੇਕੀ ਕੀ ਇਸ ਸੇ ਖ਼ਲਕ ਕੋ ਫ਼ਿਰ ਕਯਾ ਉਮੈਦ ਹੋ ।
ਗ਼ੈਰੋਂ ਪਿ ਫ਼ਿਰ ਵੁਹ ਜ਼ੋਰ ਕਰੇ ਯਾ ਜ਼ਫਾ ਕਰੇ ।
ਹਮ ਕਯਾ ਕਹੇਂ ਕਿਸੀ ਕੋ ਹਿਦਾਯਤ ਖ਼ੁਦਾ ਕਰੇ ।

(ਨਵੈਦ=ਖ਼ਬਰ, ਸੈਦ=ਸ਼ਿਕਾਰ, ਜ਼ਫਾ=ਜ਼ੁਲਮ)

(ਨਦਦ=ਪਕੜ, ਸੈਦ=ਸ਼ਿਕਾਰ, ਜ਼ਫ਼ਾ=ਜ਼ੁਲਮ,
ਹਿਦਾਯਤ=ਸੁਮੱਤ)

83

ਹਦ ਸੇ ਬੜ੍ਹਾ ਹੁਆ ਹੀ ਜੋ ਜ਼ਾਲਿਮ ਬਸ਼ਰ ਹੁਆ ।
ਮੌਲਾ ਕਾ ਖ਼ੌਫ਼ ਜਿਸ ਕੋ ਨਾ ਹਾਦੀ ਕਾ ਡਰ ਹੁਆ ।
ਮੁਸਲਿਮ ਕਹਾਂ ਕੇ ਹਾਏ ਜੋ ਕੋਤਾਹ ਨਜ਼ਰ ਹੁਆ ।
ਸਰਮਦ ਕੇ ਕਤਲ ਸੇ ਭੀ ਨਾ ਜਿਸ ਕੋ ਹਜ਼ਰ ਹੁਆ ।
ਬੁਲਵਾ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕੀ ਜਾਨ ਲੀ ।
ਮਰਨੇ ਕੀ ਹਮ ਨੇ ਭੀ ਹੈ ਜਭੀ ਆਨ ਠਾਨ ਲੀ ।

(ਬਸ਼ਰ=ਮਨੁੱਖ, ਹਾਦੀ=ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ,
ਕੋਤਾਹ=ਤੰਗ, ਆਨ=ਤਤਕਾਲ)

84

ਜ਼ਾਲਿਮ ਕਾ ਦੀਨ ਕਿਸ ਲੀਏ ਕਰਨੇ ਲਗਾ ਕਬੂਲ ।
ਤਬਦੀਲੀਏ ਮਜ਼ਹਬ ਸੇ ਨਹੀਂ ਕੁਛ ਭੀ ਹੈ ਹਸੂਲ ।
ਤੌਹੀਦ ਕੇ ਸਿਵਾ ਹੈਂ ਯਿਹ ਬਾਤੇਂ ਹੀ ਸਬ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ।
ਮਨਵਾਨੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਹੀ ਆਏ ਥੇ ਸਬ ਰਸੂਲ ।
ਕੁਛ ਬੁਤ-ਪ੍ਰਸਤ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈਂ, ਬੁਤ-ਸ਼ਿਕਨ ਹੈਂ ਹਮ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਹੈ ਜਬ ਸੇ ਨਿਹਾਯਤ ਮਗਨ ਹੈਂ ਹਮ ।

(ਹਸੂਲ=ਲਾਭ, ਤੌਹੀਦ=ਰੱਬ ਇਕ ਹੈ, ਰਸੂਲ=
ਅਵਤਾਰ, ਸ਼ਿਕਨ=ਤੋੜਨਾ)

85

ਕਰ ਲੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਤੂ ਜ਼ਰਾ ਅਪਨੇ ਸ਼ਾਹ ਸੇ ।
ਪਾਪੀ ਹੈ ਵੁਹ ਤੋ ਹਮ ਹੈਂ ਬਰੀ ਹਰ ਗੁਨਾਹ ਸੇ ।
ਉਸ ਨੇ ਫ਼ਰੇਬ ਖੇਲਾ ਥਾ ਪੁਸ਼ਤ-ਏ-ਪਨਾਹ ਸੇ ।
ਮਰਨੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹਮ ਆਏ ਚਾਹ ਸੇ ।
ਕਾਮ ਇਸ ਨੇ ਭਾਈਯੋਂ ਸੇ ਕੀਯਾ ਥਾ ਯਜ਼ੀਦ ਕਾ ।
ਦਾਰਾ ਕਾ ਹੈ, ਮੁਰਾਦ ਕਾ ਹੈ ਰੁਤਬਾ ਸ਼ਹੀਦ ਕਾ ।

(ਪੁਸ਼ਤ-ਏ-ਪਨਾਹ=ਹਿਮਾਇਤੀ)

86

ਹਮ ਸਾਥ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਅਜਲ ਕੇ ਦਹਨ ਮੇਂ ਜਾਏਂ ।
ਮਰ ਜਾਏਂ ਭੀ ਤੋ ਕਬਰ ਮੇਂ ਏਕ ਸਾਥ ਹੀ ਕਫ਼ਨ ਮੇਂ ਜਾਏਂ ।
ਹਾਥੋਂ ਮੇਂ ਹਾਥ ਡਾਲ ਕੇ ਬਾਗ਼-ਏ-ਅਦਨ ਮੇਂ ਜਾਏਂ ।
ਮਾਸੂਮੋਂ ਕੇ ਲੀਏ ਜੋ ਬਨਾ ਉਸ ਚਮਨ ਮੇਂ ਜਾਏਂ ।
ਮਜ਼ਹਬ ਕੋ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬੱਟਾ ਲਗਾ ਦੀਯਾ ।
ਹਮ ਨੇ ਅਮਲ ਸੇ ਪੰਥ ਕੋ ਅੱਛਾ ਬਨਾ ਦੀਯਾ ।

(ਅਜਲ=ਮੌਤ,ਦਹਨ=ਮੂੰਹ, ਬਾਗ਼-ਏ-ਅਦਨ=
ਜਿੱਥੇ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਬਾਬਾ ਆਦਮ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ)

87

ਮਾਲੂਮ ਅਬ ਹੁਈ ਤੁਝੇ ਵਜਹ-ਏ-ਫ਼ਸਾਦ ਹੈ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਸ਼ਾਹ-ਏ-ਦਿੱਲੀ ਸੇ ਯਿਹ ਕਯੋਂ ਅਨਾਦ ਹੈ ।
ਮੋਮਿਨ ਹੀ ਕਯਾ ਨਹੀਂ ਜਿਸੇ ਕਰਤਾਰ ਯਾਦ ਹੈ ।
ਨਾਜ਼ਿਮ ਨੇ ਸਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਕਹਾ ਮੇਰਾ ਸਾਦ ਹੈ ।
ਨਾਨਕ ਸੁਨਾ ਹੈ ਮੈਂਨੇ ਕਿ ਬਾਬਰ ਕੇ ਯਾਰ ਥੇ ।
ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ [illegible] ।

ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਸੇ ਭੀ ਬਹੁਤ ਇਨ ਕੇ ਪਯਾਰ ਥੇ ।

(ਅਨਾਦ=ਵੈਰ, ਸਾਦ=ਪਸੰਦ,ਖ਼ੁਸ਼ੀ)

88

ਮਾਲੂਮ ਸ਼ਾਹ ਸੇ ਹੂਈ ਵਜਹ-ਏ-ਮੁਖ਼ਾਲਿਫ਼ਤ ।
ਰਾਜਾਉ ਸੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਲਾ ਕਯੋਂ ਯਗਾਨਗਤ ।
ਨਾਨਕ ਕੇ ਬਾਪ ਦਾਦੇ ਭੀ ਹਿੰਦੂ ਥੇ ਰਖਤੇ ਮਤ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਬਨਾਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਕਯੋਂ ਕੋਹੀਯੋਂ ਕੀ ਗਤ ।
ਬੱਚੋਂ ਨੇ ਫ਼ਿਰ ਜਵਾਬ ਦੀਯਾ ਬਾਯਜ਼ੀਦ ਕੋ ।
ਹੋ ਪਾਕ ਜੋ ਪਸੰਦ ਕਰੇ ਕਯੋਂ ਪਲੀਦ ਕੋ ।

(ਯਗਾਨਗਤ=ਅਪਣਤ,ਏਕਾ, ਕੋਹੀਯੋਂ=ਪਹਾੜੀਏ,
ਪਲੀਦ=ਪਲੀਤ,ਗੰਦਾ)

89

ਆਲਾਇਸ਼ੋਂ ਸੇ ਕੁਫ਼੍ਰ ਕੀ ਜੋ ਲੋਗ ਪਾਕ ਹੈਂ ।
ਹੈਬਤ ਸੇ ਜ਼ੁਲ:ਜਲਾਲ ਕੀ ਜੋ ਖ਼ੌਫ਼ਨਾਕ ਹੈਂ ।
ਨੇਕੀ ਸੇ ਜਿਨ ਕੋ ਉਨਸ ਬੁਰਾਈ ਸੇ ਬਾਕ ਹੈਂ ।
ਅਪਨੇ ਵੁਹ ਰਿਸ਼ਤ:ਦਾਰ ਵੁਹੀ ਸੰਗ ਸਾਕ ਹੈਂ ।
ਭਾਈ ਬੁਤੋਂ ਕੋ ਪੂਜੇ ਤੋ ਸਰ ਇਸ ਕਾ ਤੋੜ ਦੇਂ ।
ਸਯਦ ਹੋ, ਬਰਹਮਨ ਹੋ, ਕੋਈ ਭੀ ਹੋ, ਛੋੜ ਦੇਂ ।

(ਆਲਾਇਸ਼ੋਂ=ਲਬੇੜ,ਪਾਪ, ਕੁਫ਼੍ਰ=ਨਾਸਤਕਤਾ,
ਹੈਬਤ=ਡਰ, ਜ਼ੁਲ:ਜਲਾਲ=ਜਲਾਲ ਵਾਲਾ,ਰੱਬ,
ਉਨਸ=ਪਿਆਰ, ਬਾਕ=ਡਰ)

90

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਲਾਲ ਹਰ ਇਕ ਹਮ ਕੋ ਪਯਾਰਾ ਹੈ ।
ਮੁਨਕਿਰ ਹੈ ਜੋ ਖ਼ੁਦਾ ਸੇ ਵੁਹ ਦੁਸ਼ਮਨ ਹਮਾਰਾ ਹੈ ।
ਭਗਤੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਜੋ ਭੀ ਪਸਾਰਾ ਹੈ ।
ਰਾਜਾ ਹੈ ਸ਼ਾਹ ਹੈ ਹਮੇਂ ਇਸ ਸੇ ਕਿਨਾਰਾ ਹੈ ।
ਕਰਤਾਰ ਕੋ ਰਿਝਾਏਗਾ ਜੋ ਪਾਸ ਹੈ ਵੁਹੀ ।
ਪੂਜੇਗਾ ਬੁਤੋਂ ਕੋ ਜੋ ਬਸ਼ਰ ਨਾਸ ਹੈ ਵੁਹੀ ।

91

ਦਾਵਾ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਬੰਦਗੀ ਕਾ ਹੈ ਤੁਮ੍ਹੇਂ ਕਮਾਲ ।
ਲੇਕਿਨ ਹੈ ਮੁਸਲਿਮੋਂ ਕਾ ਬਹੁਤ ਆਜ ਗ਼ੈਰ ਹਾਲ ।

ਕਬ੍ਰੇਂ ਜੋ ਪੂਜਤੇ ਨਾ ਹੋਂ ਮੋਮਿਨ ਹੈਂ ਖ਼ਾਲ ਖ਼ਾਲ ।
ਲਾਯਾ ਜ਼ਵਾਲ ਤੁਮ ਪਿ ਭੀ ਜਭੀ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ।
ਕਾਯਲ ਫ਼ਕਤ ਜ਼ਬਾਂ ਸੇ ਹੋ ਤੁਮ ਯਾ ਕਰੀਮ ਕੇ ।
ਬਨ ਬਨ ਕੇ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਤੇ ਹੋ ਬੰਦੇ ਰਹੀਮ ਕੇ ।

(ਗ਼ੈਰ=ਭੈੜਾ, ਖ਼ਾਲ ਖ਼ਾਲ=ਟਾਵਾਂ ਟਾਵਾਂ, ਫ਼ਕਤ=
ਕੇਵਲ, ਰਹੀਮ=ਰਹਿਮ ਕਰਤਾ,ਰੱਬ)

92

ਸਾਰੇ ਅਮੀਰ ਤਮ ਮੇਂ ਰਊਨਤ-ਪਸੰਦ ਹੈਂ ।
ਮਜ਼ਹਬ ਸੇ ਗਿਰ ਗਏ ਵੁਹ ਜਿਤਨੇ ਬਲੰਦ ਹੈਂ ।
ਰਸਤੇ ਭੀ ਮਾਰਫ਼ਤ ਕੇ ਜਭੀ ਇਨ ਪਿ ਬੰਦ ਹੈਂ ।
ਬੇਸੂਦ ਤੁਮ ਕੋ ਅਪਨੀ ਨਸਾਏਹ ਪਿ ਪੰਦ ਹੈਂ ।
ਸੁਨਤਾ ਹੈ ਕੌਨ ਹਿਰਸ-ਓ-ਹਵਾਓਂ ਕੇ ਸ਼ੋਰ ਮੇਂ ।
ਇਸਲਾਮ ਹਕ ਕਿਤਾਬ ਪਯਾਲਿਆਂ ਹੈਂ ਜ਼ੋਰ ਮੇਂ ।

[illegible]

(ਰਊਨਤ-ਪਸੰਦ=ਹੰਕਾਰੀ, ਮਾਰਫ਼ਤ=ਗਿਆਨ, ਨਸਾਏਹ=ਨਸੀਹਤਾਂ)

93

ਰੋਕਾ ਜੋ ਜ਼ੁਲਮ ਸੇ ਤੋ ਮੁਸਲਮਾਂ ਬਿਗੜ ਗਏ ।
ਬੁਤ ਕੋ ਬੁਰਾ ਕਹਾ ਤੋ ਯਿਹ ਹਿੰਦੂ ਬਿਛੜ ਗਏ ।
ਤੇਗ਼ਾ ਨਿਕਾਲਾ ਹਮ ਨੇ ਤੋ ਸਬ ਜੋਸ਼ ਝੜ ਗਏ ।
ਚਿੜੀਯੋਂ ਸੇ ਬਾਜ਼ ਰਨ ਮੇਂ ਨਦਾਮਤ ਸੇ ਗੜ ਗਏ ।
ਫ਼ੌਜੋਂ ਪਿ ਨਿਜ਼ ਇਨ੍ਹੇਂ, ਉਨ੍ਹੇਂ ਦੇਵੀ ਕਮਾਨ ਹੈ ।
ਆਸ਼ਿਕ ਹੈਂ ਹਮ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਹਥੇਲੀ ਪਿ ਜਾਨ ਹੈ ।

(ਨਦਾਮਤ=ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ)

94

ਮਾਨਾ ਕਿ ਹਮ ਕਲੀਲ ਮੁਖ਼ਾਲਿਫ਼ ਕਸੀਰ ਹੈਂ ।
ਤੁਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੋ ਰਾਜੇ ਹੋ ਔਰ ਹਮ ਫ਼ਕੀਰ ਹੈਂ ।
ਤੁਮ ਸੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਬੜ੍ਹ ਕੇ ਹੈਂ ਹਮ ਬੇ-ਨਜ਼ੀਰ ਹੈਂ ।
ਅਪਨੀ ਨਜ਼ਰ ਮੇਂ ਮਾਲ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਹਕੀਰ ਹੈਂ ।

ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬੇਸਰ-ਓ-ਸਾਮਾਂ ਲੜੇਂਗੇ ।
ਜ਼ਾਲਿਮ ਸੇ ਬੁਤ-ਪ੍ਰਸਤ ਸੇ ਹਾਂ ਹਾਂ ਲੜੇਂਗੇ ।

(ਕਲੀਲ=ਘੱਟ, ਮੁਖ਼ਾਲਿਫ਼=ਦੁਸ਼ਮਣ, ਕਸੀਰ= ਬਹੁਤ, ਹਕੀਰ=ਘਟੀਆ, ਬੇਸਰ-ਓ-ਸਾਮਾਂ= ਖਾਲੀ ਹੱਥ)

95

ਤੌਬਾ ਕਰੋ ਤੋ ਤਖ਼ਤ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਬਨੇ ਰਹੇਂ ।
ਅਫ਼ਸਰ ਯਿਹ ਸ਼ਾਹੀ ਰਖ਼ਤ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਬਨੇ ਰਹੇਂ ।
ਬਿਗੜੋ ਨਾ ਹਮ ਸੇ ਬਖ਼ਤ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਬਨੇ ਰਹੇਂ ।
ਐ ਵਾਏ ਦਿਲ ਜੋ ਸਖ਼ਤ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਬਨੇ ਰਹੇਂ ।
ਸਰਕਸ਼ ਸੇ ਬਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਆਦਤ ਗ਼ਫ਼ੂਰ ਕੀ ।
ਸਮਝੋ ਤੁਮ੍ਹੇਂ ਸੁਝਾਤੇ ਹੈਂ ਹਮ ਬਾਤ ਦੂਰ ਕੀ ।

(ਸਾਮਾਨ,ਪੂੰਜੀ, ਵਾਏ=ਅਫ਼ਸੋਸ, ਗ਼ਫ਼ੂਰ= ਬਖ਼ਸ਼ਣ-ਹਾਰਾ)

96

ਸਚ ਕੋ ਮਿਟਾਓਗੇ ਤੋ ਮਿਟੋਗੇ ਜਹਾਨ ਸੇ ।
ਡਰਤਾ ਨਹੀਂ ਅਕਾਲ ਸ਼ਹਨਸ਼ਹ ਕੀ ਸ਼ਾਨ ਸੇ ।
ਉਪਦੇਸ਼ ਹਮਾਰਾ ਸੁਨ ਲੋ ਜ਼ਰਾ ਦਿਲ ਕੇ ਕਾਨ ਸੇ ।
ਹਮ ਕਹ ਰਹੇ ਹੈਂ ਤੁਮ ਕੋ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਜ਼ਬਾਨ ਸੇ ।
ਬਾਜ਼ ਆਉ ਸ਼ਰ ਸੇ ਹਿੰਦੂ-ਓ-ਮੁਸਲਿਮ ਹੋ ਕੋਈ ਹੋ ।
ਪੰਡਿਤ ਹੋ, ਮੌਲਵੀ ਹੋ ਯਾ ਆਲਿਮ ਹੋ ਕੋਈ ਹੋ ।

(ਸ਼ਰ=ਬੁਰਾਈ, ਆਲਿਮ=ਵਿਦਵਾਨ)

97

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਜ਼ੋਰ ਤੁਮ ਕੋ ਛਕਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹਮੇਂ ।
ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਬਾਜਬ੍ਰ ਤੁਮ ਕੋ ਬਨਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹਮੇਂ ।
ਭਾਤਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਦਿਲ ਕੋ ਦੁਖਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹਮੇਂ ।
[illegible]

ਸ਼ਾਹੀ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਠਾਠ ਮਗਰ ਯੌਂ ਫ਼ਕੀਰ ਹੈਂ ।

ਨਾਨਕ ਕੀ ਤਰਹ ਹਿੰਦੂ-ਓ-ਮੁਸਲਿਮ ਕੇ ਪੀਰ ਹੈਂ ।

98

ਤਕਰੀਰ-ਏ-ਦਿਲ-ਪਜ਼ੀਰ ਸੇ ਗੁਮ ਸਬ ਕੇ ਹੋਸ਼ ਥੇ ।
ਨੀਚੀ ਨਜ਼ਰ ਹਰ ਇਕ ਕੀ ਥੀ ਇਸਤਾਦਾ ਗੋਸ਼ ਥੇ ।
ਬੱਚੋਂ ਕੇ ਸਾਮਨੇ ਸਭੀ ਦਾਨਾ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਥੇ ।
ਨਾਜ਼ਿਮ ਕੇ ਜੀ ਮੇਂ ਬੁਗਜ਼ ਹੀ ਥਾ ਅਬ ਨਾ ਜੋਸ਼ ਥੇ ।
ਇਤਨੇ ਮੇਂ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਵੁਹ ਦੀਵਾਨ-ਏ-ਨਾਬਕਾਰ ।
ਝੁੰਝਲਾ ਕੇ ਬੋਲਾ ਹਾਇ ਵੁਹ ਸ਼ੈਤਾਨ-ਏ-ਨਾਬਕਾਰ ।

(ਦਿਲ-ਪਜ਼ੀਰ=ਦਿਲ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣ ਵਾਲੀ,
ਇਸਤਾਦਾ=ਖੜ੍ਹੇ, ਗੋਸ਼=ਕੰਨ, ਨਾਬਕਾਰ=ਨਾਲਾਇਕ)

99

ਕਯਾ ਖ਼ੂਬ ਹੈ ਨਵਾਬ ਭੀ ਬਾਤੋਂ ਮੇਂ ਆ ਗਏ ।
ਉਸ ਬੁਤ-ਸ਼ਿਕਨ ਕੇ ਬੱਚੋਂ ਕੀ ਘਾਤੋਂ ਮੇਂ ਆ ਗਏ ।
ਸਰਦਾਰ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਭੀ ਲਾਤੋਂ ਮੇਂ ਆ ਗਏ ।
ਸੰਭਲੋ ਕਹੀਂ ਜ਼ਵਾਲ ਕੇ ਹਾਥੋਂ ਮੇਂ ਆ ਗਏ ।
ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਯਿਹ ਬੁਰਾ ਸ਼ਹ-ਏ-ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਕੋ ।
ਤੁਮ ਦੇਖਤੇ ਹੋ ਰਹਮ ਸੇ ਕਯੋਂ ਇਨ ਕੀ ਜਾਨ ਕੋ ।

(ਜ਼ਵਾਲ=ਪਤਨ)

100

ਖੇਂਚੋ ਜ਼ਬਾਨੇਂ ਬਰ-ਸਰ-ਏ-ਬਰਬਾਰ ਐਸੋਂ ਕੀ ।
ਮੇਰਾ ਜੋ ਬਸ ਚਲੇ ਹੈ ਸਜ਼ਾ ਦਾਰ ਐਸੋਂ ਕੀ ।
ਦਿੱਲੀ ਮੇਂ ਜੋ ਰਪਟ ਸੁਨੇ ਸਰਕਾਰ ਐਸੋਂ ਕੀ ।
ਨਾਹਕ ਕੋ ਹਮ ਪਿ ਆ ਪੜੇ ਫਿਟਕਾਰ ਐਸੋਂ ਕੀ ।
ਤਕਦੀਰ ਫਿਰ ਗਈ ਹੈ ਤੋ ਕੁਛ ਅਪਨਾ ਬਸ ਨਹੀਂ ।
ਇਨ ਪਰ ਦੁਹਾਈ ਰਾਮ ਕੀ ਖਾਨਾ ਤਰਸ ਨਹੀਂ ।

(ਬਰ-ਸਰ-ਏ-ਬਰਬਾਰ=ਭਰੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ,
ਦਾਰ=ਫਾਂਸੀ, ਨਾਹਕ=ਫਜ਼ੂਲ)

101

ਐਸਾ ਨਾ ਹੋ ਕਿ ਤਖ਼ਤ ਸੇ ਤਖ਼ਤਾ ਨਸੀਬ ਹੋ ।
ਦੁਸ਼ਮਨ ਤੁਮ੍ਹਾਰੀ ਜਾਨ ਕਾ ਹਰ ਇਕ ਹਬੀਬ ਹੋ ।
ਤੁਮ ਆਲੀ-ਖ਼ਾਨਦਾਂ ਹੋ, ਸ਼ਰੀਫ਼-ਓ-ਨਜੀਬ ਹੋ ।
ਦੇਖੋ ਬਚਾ ਰਹਾ ਹੂੰ ਗੜ੍ਹੇ ਕੇ ਕਰੀਬ ਹੋ ।
ਕਯੋਂ ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਲੇਤੇ ਹੋ ਦੋਜ਼ਖ਼ ਜਹਾਨ ਮੇਂ ।
ਜੋੜੇ ਹੁਏ ਹੈ ਤੀਰ ਮੁਕੱਦਰ ਕਮਾਨ ਮੇਂ ।

(ਹਬੀਬ=ਦੋਸਤ, ਨਜੀਬ=ਅਸੀਲ)

102

ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਬ ਕਿ ਸਾਂਪ ਕਾ ਸਰ ਭੀ ਹੈ ਤੋੜਨਾ ।
ਬੇਜਾ ਹੈ ਫਿਰ ਤੋ ਬੱਚਾ-ਏ-ਅਫਈ ਕੋ ਛੋੜਨਾ ।
ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਬਟੋਰਨਾ ।
ਬੱਚੇ ਕੀ ਪਹਲੇ ਬਾਪ ਸੇ ਗਰਦਨ ਮਰੋੜਨਾ ।

ਨਾਜ਼ਿਮ ਥਾ ਇਸ ਲਯੀਨ ਕੀ ਬਾਤੋਂ ਮੇਂ ਆ ਗਯਾ ।
ਬੇਮਿਹਰ ਬੇਧਰਮ ਕੀ ਥਾ ਘਾਤੋਂ ਮੇਂ ਆ ਗਯਾ ।

(ਅਫਈ=ਸੱਪ, ਲਯੀਨ=ਲਾਨ੍ਹਤੀ)

103

ਦੋ ਭਾਈ ਸ਼ੇਰ ਖ਼ਾਨ-ਓ-ਖ਼ਿਜ਼ਰ ਖ਼ਾਂ ਪਠਾਨ ਥੇ ।
ਮਲੇਰ-ਕੋਟਲਾ ਕੇ ਜੋ ਮਸ਼ਹੂਰ ਖ਼ਾਨ ਥੇ ।
ਇਕ ਰੋਜ਼ ਆ ਕੇ ਰਨ ਮੇਂ ਲੜੇ ਕੁਛ ਜਵਾਨ ਥੇ ।
ਗੋਬਿੰਦ ਇਨ ਕੇ ਬਾਪ ਕੀ ਲੇ ਬੈਠੇ ਜਾਨ ਥੇ ।
ਨਾਜ਼ਿਮ ਨੇ, ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਨੇ ਉਨ ਸੇ ਕਹਾ ਕਿ ਲੋ ।
ਬਦਲਾ ਪਿਦਰ ਕਾ ਇਨ ਕੇ ਲਹੂ ਕੋ ਬਹਾ ਕੇ ਲੋ ।

104

ਕਹਨੇ ਲਗੇ ਵੁਹ ਤੁਮ ਤੋ ਨਿਹਾਯਤ ਜ਼ਲੀਲ ਹੋ ।
ਨਾਮਰਦੀ ਕੀ ਬਤਾਤੇ ਜਰੀ ਕੋ ਸਬੀਲ ਹੋ ।
ਮੁਖ਼ਤਾਰ ਤੁਮ ਹਮਾਰੇ ਹੋ ਯਾ ਤੁਮ ਵਕੀਲ ਹੋ ?
ਨਾਹਕ ਬਯਾਨ ਕਰਤੇ ਜੋ ਬੋਦੀ ਦਲੀਲ ਹੋ ।

ਬਦਲਾ ਹੀ ਲੇਨਾ ਹੋਗਾ ਤੋ ਹਮ ਲੇਂਗੇ ਬਾਪ ਸੇ ।
ਮਹਫ਼ੂਸ ਰੱਖੇ ਹਮ ਕੋ ਖ਼ੁਦਾ ਐਸੇ ਪਾਪ ਸੇ ।

(ਨਿਹਾਯਤ ਜ਼ਲੀਲ=ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਮੀਨਾ,ਜਰੀ=
ਬਹਾਦਰ, ਸਬੀਲ=ਤਰੀਕਾ)

105

ਝਾੜੂ ਸਾ ਖਾ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਹੋ ਗਏ ।
ਜੱਲਾਦ ਸਾਰੇ ਕਤਲ ਸੇ ਬੇਜ਼ਾਰ ਹੋ ਗਏ ।
ਜ਼ਯਾਦਾ ਦਲੇਰ ਫਿਰ ਸਿਤਮ-ਆਜ਼ਾਰ ਹੋ ਗਏ ।
ਦੀਵਾਰ ਮੇਂ ਚੁਨਨੇ ਕੋ ਤੈਯਾਰ ਹੋ ਗਏ ।
ਈਟੇਂ ਮੰਗਾਈ ਚੂਨਾ ਭੀ ਫ਼ੌਰਨ ਬਹਮ ਕੀਯਾ ।
ਯਾਰਾ ਨਹੀਂ ਬਯਾਨ ਕਾ ਫਿਰ ਜੋ ਸਿਤਮ ਕੀਯਾ ।

(ਬੇਜ਼ਾਰ=ਬੇਦਿਲ, ਆਜ਼ਾਰ=ਜ਼ਾਲਿਮ, ਬਹਮ=
ਇਕੱਠਾ, ਯਾਰਾ=ਤਾਕਤ)

106

ਲਪਕੇ ਲਈਨ ਦੋਨੋਂ ਵੁਹ ਸ਼ਹਸ਼ਾਦਗਾਨ ਪਰ ।
ਹਮਲਾ ਕੀਯਾ ਜ਼ਲੀਲੋਂ ਨੇ ਹਰ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਪਰ ।
ਥਾ ਇਨ ਕਾ ਕਿੱਸਾ ਲੇ ਕੇ ਚਲੇਂ ਅਬ ਮਚਾਨ ਪਰ ।
ਬੁਨਯਾਦ ਥੀ ਧਰਮ ਕੀ ਖੁਦੀ ਜਿਸ ਮਕਾਨ ਪਰ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਲਾਲ ਬੋਲੇ, "ਨਾ ਛੂਨਾ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥ ।
ਗੜਨੇ ਹਮ ਆਜ ਜ਼ਿੰਦਾ ਚਲੇਂਗੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਕੇ ਸਾਥ ।"

107

ਹਾਥੋਂ ਮੇਂ ਹਾਥ ਡਾਲ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਵਹ ਨੌਨਿਹਾਲ ।
ਕਹਤੇ ਹੁਏ ਜ਼ਬਾਂ ਸੇ ਬੜ੍ਹੇ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ।
ਚਿਹਰੋਂ ਪਿ ਗ਼ਮ ਕਾ ਨਾਮ ਨਾ ਥਾ ਔਰ ਨਾ ਥਾ ਮਲਾਲ ।
ਜਾ ਠਹਰੇ ਸਰ ਪਿ ਮੌਤ ਕੇ ਫਿਰ ਭੀ ਨਾ ਥਾ ਖ਼ਯਾਲ ।
ਜਿਸ ਦਮ ਗਲੇ ਗਲੇ ਥੇ ਵੁਹ ਮਾਸੂਮ ਗੜ ਗਏ ।
ਦਿਨ ਛੁਪਨੇ ਭੀ ਨਾ ਪਾਯਾ ਕਿ ਕਾਤਿਲ ਉਜੜ ਗਏ ।

108

ਦੀਵਾਰ ਕੇ ਦਬਾਓ ਸੇ ਜਬ ਹਬਸ-ਏ-ਦਮ ਹੁਆ ।
ਦੌਰਾਨ-ਏ-ਖ਼ੂਨ ਰੁਕਨੇ ਲਗਾ, ਸਾਂਸ ਕਮ ਹੁਆ ।
ਫ਼ਰਮਾਏ ਦੋਨੋਂ ਹਮ ਪਿ ਬਜ਼ਾਹਿਰ ਸਿਤਮ ਹੁਆ ।
ਬਾਤਿਨ ਮੇਂ ਪੰਥ ਪਰ ਹੈ ਖ਼ੁਦਾ ਕਾ ਕਰਮ ਹੁਆ ।
ਸਦ ਸਾਲ ਔਰ ਜੀ ਕੇ ਭੀ ਮਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਥਾ ।
ਸਰ ਕੌਮ ਸੇ ਬਚਾਨਾ ਯਿਹ ਗ਼ੈਰਤ ਸੇ ਦੂਰ ਥਾ ।

(ਹਬਸ-ਏ-ਦਮ=ਦਮ ਘੁਟਣਾ, ਬਾਤਿਨ=ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ ਤੇ, ਸਦ=ਸੌ)

109

ਹਮ ਜਾਨ ਦੇ ਕੇ ਔਰੋਂ ਕੀ ਜਾਨੇਂ ਬਚਾ ਚਲੇ ।
ਸਿੱਖੀ ਕੀ ਨੀਂਵ ਹਮ ਹੈਂ ਸਰੋਂ ਪਰ ਉਠਾ ਚਲੇ ।
ਗੁਰਿਆਈ ਕਾ ਹੈਂ ਕਿੱਸਾ ਜਹਾਂ ਮੇਂ ਬਨਾ ਚਲੇ ।
ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸਲਤਨਤ ਕਾ ਹੈਂ ਪੌਦਾ ਲਗਾ ਚਲੇ ।
ਗੱਦੀ ਸੇ ਤਾਜ-ਓ-ਤਖ਼ਤ ਬਸ ਅਬ ਕੌਮ ਪਾਏਗੀ ।
ਦੁਨੀਯਾ ਸੇ ਜ਼ਾਲਿਮੋਂ ਕਾ ਨਿਸ਼ਾਂ ਤਕ ਮਿਟਾਏਗੀ ।

110

ਠੋਡੀ ਤਕ ਈਟੋਂ ਚੁਨ ਦੀ ਗਈ ਮੂੰਹ ਤਕ ਆ ਗਈ ।
ਬੀਨੀ ਕੋ ਢਾਂਪਤੇ ਹੀ ਵੁਹ ਆਂਖੋਂ ਪਿ ਛਾ ਗਈ ।
ਹਰ ਚਾਂਦ ਸੀ ਜਬੀਨ ਕੋ ਘਨ ਸਾ ਲਗਾ ਗਈ ।
ਲਖ਼ਤ-ਏ-ਜਿਗਰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵੁਹ ਦੋਨੋਂ ਛੁਪਾ ਗਈ ।
ਜੋਗੀ ਜੀ ਇਸ ਕੇ ਬਾਦ ਹੁਈ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਥੀ ।
ਬਸਤੀ ਸਰਹਿੰਦ ਸ਼ਹਰ ਕੀ ਈਟੋਂ ਕਾ ਢੇਰ ਥੀ ।

(ਜਬੀਨ=ਮੱਥਾ, ਘਨ=ਗ੍ਰਹਿਣ, ਲਖ਼ਤ-ਏ-ਜਿਗਰ= ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ)

To veiw this site you must have **Gurbani Akhar fonts** or **Unicode fonts**. **Contact Us**